

KATALOG WYBRANYCH ZABYTKÓW MODERNIZMU MIĘDZYWOJENNEGO Z TERENU DZISIEJSZEJ RUDY ŚLĄSKIEJ

opracowanie: Marta Lip-Komatka

Ruda Śląska 2019

Zrealizowano w ramach stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Niniejszy katalog stanowi przegląd najważniejszych obiektów zrealizowanych w okresie od 1922 do 1939 roku na terenie dzisiejszej Rudy Śląskiej. Cezura czasowa obejmuje okres od momentu włączenia terenów dzisiejszych rudzkich dzielnic do Rzeczypospolitej Polskiej do wybuchu II wojny światowej. Wybrane budynki to obiekty, które powstawały zarówno w pierwszym jak i w drugim dziesięcioleciu okresu międzywojennego. Te, które zostały wzniesione w latach dwudziestych wyraźnie ciążą ku architekturze tradycyjnej i zastosowane są w nich motywy wykorzystywane przez popularne podówczas style jak styl swojski czy Art Déco. Obiekty, które zostały wzniesione w latach trzydziestych, mają zaś charakter bardziej nowoczesny, nawiązując do stylu międzynarodowego i czerpiąc z osiągnięć będącego w szczytowej fazie popularności modernizmu. Taka dywersyfikacja stylistyczna jest charakterystyczna dla większości obiektów powstałych w tym okresie na terenie młodego województwa śląskiego. Jednocześnie obiekty prezentują różnorodne funkcje, są wśród nich zarówno domki mieszkalne jak i gmachy użyteczności, publicznej, kościoły czy kino. Dokonany przeze mnie wybór obiektów ujawnia też, w jakich miejscach tkanka miejska narastała w okresie międzywojnia najszybciej. Bez wątplenia to dzisiejsze Bielszowice i Ruda stanowiły najbardziej prężnie rozwijające się gminy. Należy jednak podkreślić, że nawet na obszarach, które nie zostały poddane w owym okresie silnej urbanizacji, nowe obiekty były wznoszone z wykorzystaniem współczesnych tendencji w architekturze.

Wszystkie opisane obiekty zostały poddane oględzinom oceniającym ich stan zachowania i stan techniczny. Większość z nich zachowała się w dobrym stanie, chociaż część ich walorów historycznych uległa zatarciu na przestrzeni lat. Miał na to wpływ fakt, że architektura międzywojenna na terenie dzisiejszej Rudy Śląskiej została zauważona i doceniona stosunkowo niedawno. Jeszcze pod koniec lat 80-tych XX wieku, kiedy obszar miasta został poddany wnikliwej analizie konserwatorskiej, obiekty z okresu międzywojnia zostały w niej ujęte bardzo wybiórczo i jest ich niewiele. Dzięki niniejszemu opracowaniu możliwe będzie właściwe zaplanowanie działań konserwatorskich względem opisanych budynków.

Zrealizowano w ramach stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

1. Dom Harcerza położony przy ul. Szczęść Boże 4 w dzielnicy Ruda

Budynek wzniesiony na potrzeby działalności rudzkiego hufca harcerskiego w 1934 roku. Obiekt założony na planie równoległoboku z dłuższymi krawędziami usytuowanymi równolegle do ulicy Szczęść Boże. Częściowo dwukondygnacyjny, nakryty prostym dachem o niewielkim spadku połaci, pokrytym papą. Elewacje zwarte, opracowane w tynku.

Zachował się archiwalny opis techniczny projektu tego budynku, wykonany 28 sierpnia 1934 roku:

„Nowa budowa świetlicy harcerskiej przewidziana jest od południowej strony ul. Szczęść Boże i będzie wykonana wzdłuż ulicy na całej szerokości terenu, z murem ogniochronnym w szczytach. Budowa ta od strony wschodniej będzie parterowa, zaś od strony zachodniej 1-piętrowa.

Na parterze:

- 1. Sala świetlicy*
- 2. Scena z wszelkimi ubikacjami*
- 3. Główne wejście z garderobą*
- 4. Pokój dla zebrań członków*
- 5. Pokój na sprzęt harcerski.*

Na piętrze: jedno mieszkanie obejmujące 2 pokoje, 1 kuchnię, przedpokój i klatkę schodową.

Mury obwodowe budowy wykonane będą masywnie z cegły w zaprawie wapiennej. Nadproża okienne i drzwiowe będą z żelazobetonu z wkładkami żelaza. Dach w konstrukcji drewnianej będzie pokryty papą. Sala świetlicy o rozmiarach 10,0m x 12,0m otrzyma oprócz murów obwodowych grub. 40cm filary wzmacniające w zaprawie cementowej, między którymi umieszczone będą odpowiednie okna i drzwi przepisowe. (...) Konstrukcja dachu nad salą w wysokości 6,10m otrzyma 3 sztuki wiązarów dachowych według statycznego obliczenia. Strop będzie wykonany z drzewa (...). W ścianie od strony południowej koło sufitu umieści się 3 odwietrzników. Podłoga sali otrzyma warstwę betonową z podkładem z dylówki lub parkietu. W sali od strony południowej przewidziane jest jedno wejście zapasowe o szerokości 1,60m. Scena wznosząca się nad podłogą, z 2 wejściami z sali. Podłoga sceny otrzyma filary podpierające z wydylowaniem. Wejście do sali prowadzi przez korytarz o szerokości 3,0m i długości 4,0m od strony ulicy przez wbudowane drzwi o szerokości 2,0m i wysokości 2,8m. Naprzeciw korytarza znajduje się garderoba. Po prawej stronie wejścia są umieszczone pokój zebrań i ubikacja na sprzęt harcerski. Podłoga korytarza będzie betonowa zaś w innych ubikacjach drewniana. Wejście do mieszkania na pierwszym piętrze udostępnia osobno, od strony południowej zabudowana, klatka schodowa. Sufity wykonane będą z belek z oszalowaniem i otynkowaniem. Wejście na poddasze będzie dostępne przez otwór w klatce schodowej. Nad sufitem założą się ślepa podłoga z warstwą gliny. Celem możliwości ogrzewania sali, sceny i mieszkania zabuduje się 3 odpowiednie kominy o przekroju przewodu dymowego 14/21 cm. Mury całej budowy otrzymają nad terenem warstwę izolacyjną. Mury szczytowe, stojące przy granicach sąsiednich, wykonane będą jako mury ogniochronne, wystające ponad dach papowy. Budowa będzie kotwiona, zewnątrz budowa będzie otynkowana wyprawą szlachetną. W podwórzu od strony południowej wykonane będą ustępy z dobudową szopy na węgiel i drzewo dla użytku lokatora wyżej wymienionego mieszkania i ogrzewania świetlicy. Parcela budowy w odległości 50m od głównego toru kolejowego będzie oparkaniona. Dojazd na podwórze nastąpi przez drogę, prowadzącą wzdłuż toru kolejowego. Wolne miejsce podwórza przewidziane jest jako plac ćwiczeń dla harcerzy.”

Elewacja północna (frontowa): niesymetryczna, dziesięcioosiowa, rozczłonkowana poprzez czteroosiowy płytki ryzalit usytuowany po lewej stronie fasady, tuż za jej pierwszą osią. W ryzalicie umieszczone cztery wertykalne prostokątne okna, dzielone na trzy równe części za pomocą poprzecznych listew. Każda z części podzielona na 12 kwater za pomocą cienkich szprosów. Pod oknami przeciągnięty gzyms. Ryzalit nieznacznie wyższy od pozostałej bryły, zwieńczony zredukowanym belkowaniem. W centrum umieszczony napis „Dom Harcerza”. Na pierwszej osi fasady okno analogiczne jak w ryzalicie. Na osi siódmej znajduje się wejście do obiektu - drzwi są wtórne, metalowe, bez cech nawiązujących do charakteru obiektu. Nad drzwiami w drugiej kondygnacji usytuowane okno trójdzielne, trzyrzędowe, z podziałem konstrukcyjnym w $\frac{2}{3}$ wysokości okna oraz podziałem w $\frac{1}{3}$ wysokości za pomocą cienkiego szprosu. Na osi szóstej, ósmej, dziewiątej i dziesiątej w obu kondygnacjach okna dwudzielne, trzyrzędowe. Pod wszystkimi oknami przeciągnięty uproszczony gzyms. Zwieńczenie elewacji w postaci silnie zredukowanego belkowania.

Elewacja wschodnia: tynkowana, bez otworów, z dostawionym do niej bezpośrednio jednokondygnacyjnym budynkiem garażu, należącym do sąsiadującej posesji.

Elewacja południowa: niesymetryczna, dwukondygnacyjna, z dostawionymi od południa dwoma jednokondygnacyjnymi prostopadłościennymi bryłami (jedna mieści garaż, druga pomieszczenie gospodarcze). Elewacja głównej bryły pięcioosiowa. Na pierwszej osi okna dwudzielne, dwurzędowe (okno drugiej kondygnacji dwudzielne jedynie w ramach rzędu dolnego). Na drugiej kondygnacji osi drugiej osadzone okno trójdzielne dwurzędowe. Pozostałe osie ze zlokalizowanymi w drugiej kondygnacji oknami skrzynkowymi, dzielonymi na dwanaście kwater za pomocą cienkich szprosów. W $\frac{2}{3}$ szerokości elewacji wysunięty, otynkowany pion kominowy. Elewacja zwieńczona prostym gzymsem.

Elewacja zachodnia: tynkowana, bez otworów.

2. Budynek Młodzieżowego Domu Kultury położony przy ul. Wincentego Janasa 28 w dzielnicy Ruda

Budynek wzniesiony w 1928 roku jako siedziba Domu Narodowego. Oparty o rzut prostokąta z wnękami od strony zachodniej i południowej. Posiada trzy kondygnacje, został wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły, otynkowany, podpiwniczony. Nakryty dachem płaskim, jednospadowym, krytym papą. Bryła obiektu rozczłonkowana. Od strony południowej dostawiona dobudówka mieszcząca klatkę schodową, którą wzniesiono w 2000 roku. Architektura obiektu stanowi ciekawe połączenie tendencji modernistycznych z klasycznym kształtowaniem bryły.

Elewacja wschodnia: tynkowana, niesymetryczna, z dwoma prostokątnymi otworami okiennymi w dolnej kondygnacji, usytuowanymi w $\frac{2}{3}$ jej szerokości. U dołu nieznacznie wysunięty cokół.

Elewacja północna (frontowa): niesymetryczna, siedmioosiowa, rozczłonkowana ryzalitem usytuowanym w $\frac{2}{3}$ szerokości elewacji, mieszczącym partię wejścia głównego. Pierwsze cztery osie elewacji opracowane identycznie - na każdej osi w kondygnacji parteru okna dwudzielne, z podziałem w $\frac{1}{3}$ szerokości. Poniżej okien gzyms przeciągnięty od lewej krawędzi okna pierwszej osi do prawej krawędzi okna osi czwartej. Ponad oknami gzyms wieńczący tej samej szerokości. W drugiej kondygnacji duże prostokątne okna o osadzeniu wertykalnym, po jednym na każdej z czterech osi. Okna dzielone listwami na dziewięć równych kwater. Zwieńczone gzymsem, nad którym na każdej osi usytuowana jest para dwudzielnych okienek. Ponad okienkami przeciągnięty gzyms. Okna drugiej i trzeciej kondygnacji wraz z gzymsem koronującym okolone płyciną, nieznacznie wysuniętą przed lico muru. Ponad oknami trzeciej kondygnacji na osiach zlokalizowane zgeometryzowane ornamenty w postaci trapezu złączonego z podłużnym prostokątem. Na siódmej osi elewacji w kondygnacji drugiej i trzeciej okna dwurzędowe, trójdzielne z odcinkiem gzymsu pod i nad wnęką okienną. W czwartej kondygnacji małe okno dwudzielne. Partia wejścia głównego opracowana w formie poprzedzonego schodami dwuosiowego ryzalitu o wysokości 3 i $\frac{1}{2}$ kondygnacji. W pierwszej kondygnacji podcienie wyodrębnione za pomocą arkad zamkniętych łukiem pełnym (dwie arkady usytuowane od strony północnej i po jednej od zachodu i wschodu). W drugiej kondygnacji usytuowane symetrycznie cztery wertykalnie osadzone prostokątne dwurzędowe okna. Identyczne okna znajdują się kondygnację wyżej, z tym, że jedynie dwa, ponad 2 i 3 oknem kondygnacji drugiej. Okna wieńczy odcinek gzymsu. W poziomie, pomiędzy oknami drugiej i trzeciej kondygnacji znajdują się prostokątne płyciny. Ryzalit ukoronowany uproszczonym belkowaniem. Cała elewacja zwieńczona gzymsem.

Elewacja zachodnia: pozbawiona dekoracji, otynkowana, dwusekcyjowa. Sekcja północna z prostokątną kratką wentylacyjną w górnej części. Sekcja południowa mocno cofnięta, z dobudowanym od strony zachodniej jednokondygnacyjnym pomieszczeniem. W górnej części przy południowym narożniku okno dwudzielne. W jednokondygnacyjnej przybudówce osadzone drzwi stalowe, jednoskrzydłowe oraz trzy prostokątne okna.

Elewacja południowa (tylna): niesymetryczna, otynkowana, składająca się z czterech sekcji. Pierwsza to elewacja tylna pomieszczeń głównej części bryły, druga sekcja to elewacja tylna sali widowiskowej. Do niej od strony zachodniej przylega jednokondygnacyjna przybudówka. Od strony południowej do elewacji zamykającej część obiektu z salą widowiskową przylega wtórna dobudówka o wysokości trzech kondygnacji, mieszcząca dodatkową klatkę schodową na potrzeby obiektu. Okna na elewacjach rozmieszczone niesymetrycznie, o różnorodnych podziałach, zabezpieczone w większości kratami metalowymi o prostym rysunku.

3. Budynek mieszkalny położony przy ul. Wincentego Janasa 17 w dzielnicy Ruda

Budynek mieszkalny wzniesiony ok. 1935 roku. Założony na planie prostokąta, z wysuniętą w $\frac{2}{3}$ szerokości obiektu częścią zachodnią (kształt przypominający odwróconą literę L). Od frontu budynek posiada dwa uskoki, opadające w stronę zachodnią. Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły, z płaskim dachem krytym papą. Architektura obiektu korzysta z repertuaru form tradycyjnych - podział na sekcje (cokół, bryła, zwieńczenie), jednak zakomponowanie elewacji frontowej jako uskokowej przywodzi na myśl rozwiązania stosowane w architekturze użyteczności publicznej końca lat 30-tych.

Elewacja południowa: symetryczna, czterokondygnacyjna, trójosiowa, opracowana schodkowo w taki sposób, że oś wschodnia jest wysunięta względem osi centralnej, a ta z kolei wysunięta jest względem osi zachodniej. W ramach trzech pierwszych kondygnacji okna prostokątne, w kondygnacji drugiej i trzeciej stolarka wtórna, dwudzielna, jednorzędowa. W pierwszej kondygnacji okno drugiej i trzeciej osi historyczne, sześciokwaterowe, trójdzielne. Zewnętrzne kwatery podzielone na dwie równe części za pomocą szprosu, część środkowa okna podzielona listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. W czwartej kondygnacji zlokalizowane smukłe prostokątne dwudzielne okna. Elewację obiega niski cokół. Zwieńczona prostym gzymsem.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, dwuczłonowa, z częścią południową wysuniętą względem części północnej. Segment południowy tynkowany, pozbawiony stolarki i dekoracji. Segment północny trójkondygnacyjny, jednoosiowy z niewielkimi prostokątnymi jednokwaterowymi okienkami usytuowanymi tuż u zbiegu części południowej i północnej elewacji. Cokół budynku wysunięty względem lica ściany.

Elewacja północna: niesymetryczna, dwusegmentowa. Segment wschodni wysunięty do przodu względem zachodniego, trójosiowy, trójkondygnacyjny z oknami dwudzielnymi, dwurzędowymi, dzielonymi poprzeczną listwą w $\frac{2}{3}$ wysokości. Segment zachodni trójkondygnacyjny, jednoosiowy. W pierwszej kondygnacji usytuowane dwa okna prostokątne, jednokwaterowe, w kondygnacji drugiej i trzeciej okna dwurzędowe trójdzielne. W obydwu segmentach w ramach kondygnacji strychowej zlokalizowane kwadratowe okienka na osiach. Cokół budynku wysunięty względem lica ściany.

Elewacja wschodnia: symetryczna, trójkondygnacyjna, trójosiowa. Na osi pierwszej i trzeciej w ramach każdej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe z podziałem listwą poprzeczną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Na osi centralnej drzwi wejściowe do obiektu, jednoskrzydłowe, drewniane, płycinowe, z czterema prostokątnymi ułożonymi horyzontalnie płycinami oraz trójdzielnym naświetlem. Cokół budynku wysunięty względem lica ściany.

4. Domy mieszkalne położone przy ul. Jana Matejki 2-12 w dzielnicy Ruda

Domy zostały wybudowane przez kopalnię Walenty-Wawel. Mają cechy modernizmu. W latach 2018-2019 budynki zostały poddane kompleksowej termomodernizacji, w ramach której uszanowano ich tektonikę i odtworzono wszystkie ceglane dekoracje.

Zespół sześciu budynków na planie prostokąta, połączonych ze sobą północno-wschodnimi narożnikami w kształt przypominający harmonijkę - stąd zwyczajowa nazwa tego obiektu. Obiekty wzniesione w technologii tradycyjnej, murowane, otynkowane, przykryte płaskimi dachami pokrytymi papą. Oryginalnie od strony elewacji wschodniej na dachu obecne był balustrady betonowe w formie prostych wstęg. Obecnie balustrady zostały usunięte ze względów bezpieczeństwa, wcześniej większość z nich została uszkodzona lub zniszczona. Budynki trzykondygnacyjne, podpiwniczone. Na elewacji detal ceglany w postaci cokołu oraz opracowanych w cegle narożników obiektów, obejmujących w pasy skrajne okna pierwszej, drugiej

i trzeciej kondygnacji na całej ich wysokości. Pasy cegieł tej samej wysokości obejmują również naroża wnek w partii klatek schodowych oraz znajdują się pomiędzy oknami na elewacji zachodniej. Ceglane są również wszystkie parapety w budynku.

Elewacja wschodnia: dośrodkowa, niesymetryczna, czteroosiowa. Na pierwszej osi wąskie okno jednorzędowe, jednokwaterowe ujęte od lewej strony w ceglany pas opinający narożnik obiektu. W drugiej i czwartej osi okna jednorzędowe trójdzielne, na osi trzeciej, centralnej wejście do klatki schodowej w pierwszej kondygnacji, powyżej okna doświetlające klatkę schodową, jednorzędowe dwudzielne, znajdujące się na wysokości stropów międzykondygnacyjnych. Okna drugiej i czwartej osi wyznaczają granice płytkiej wnęki, zamkniętej od góry tuż nad oknem trzeciej kondygnacji. Na wysokości okien ceglane pasy obejmujące przestrzeń pomiędzy oknem a narożnikiem obiektu oraz przestrzeń między narożnikiem a wnęką centralną. Trzecia oś ujęta w oddzielną, głębszą wnękę tej samej wysokości co wnęką zewnętrzną. We wnęcie wewnętrznej tuż przy jej narożach usytuowanych sześć małych okienek, każde na wysokości połowy okna kondygnacji.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, czteroosiowa. Na pierwszej osi wąskie okno jednorzędowe, jednokwaterowe ujęte od lewej strony w ceglany pas opinający narożnik obiektu. W drugiej i czwartej osi okna jednorzędowe trójdzielne. Na osi trzeciej pary niewielkich okienek, których górna krawędź usytuowana jest na wysokości górnej krawędzi okien drugiej i czwartej osi. Jednocześnie okna drugiej i czwartej osi wyznaczają granice płytkiej wnęki, zamkniętej od góry tuż nad górną krawędzią okna trzeciej kondygnacji.

Elewacja północna zewnętrzna (należąca do budynku o numerze porządkowym 12): niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi w ramach każdej kondygnacji usytuowane okna trójdzielne, jednorzędowe. Na osi drugiej okno dwudzielne, jednorzędowe ujęte od prawej strony w ceglany pas biegnący do narożnika obiektu.

Elewacja południowa zewnętrzna (należąca do budynku o numerze porządkowym 2): symetryczna, dwuosiowa. W pierwszej i drugiej osi w ramach każdej kondygnacji usytuowane okna dwudzielne, jednorzędowe, ujęte od boku zewnętrznego w ceglany pas biegnący do narożnika obiektu.

Elewacja południowa (przy budynkach o numerach 4, 6, 8, 10 i 12): niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi w ramach każdej kondygnacji usytuowane okna trójdzielne, jednorzędowe. W drugiej osi w każdej kondygnacji okna dwudzielne, jednorzędowe, ujęte od prawej strony w ceglany pas biegnący do narożnika obiektu.

Elewacja północna (przy budynkach o numerach 2, 4, 6, 8, 10): niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi w ramach każdej kondygnacji usytuowane okna trójdzielne, jednorzędowe. W drugiej osi w każdej kondygnacji okna dwudzielne, jednorzędowe, ujęte od prawej strony w ceglany pas biegnący do narożnika obiektu.

5. Dom mieszkalny wzniesiony przy ul. Jana Matejki 7-9 w dzielnicy Ruda

Dom mieszkalny wybudowany w stylu modernistycznym w latach 30-tych XX wieku. W 2019 roku wykonano kompleksową modernizację obiektu podczas której został on ocieplony, wykonano izolację przeciwwilgociową oraz założono nowe obróbki blacharskie i rynny.

Budynek na planie prostokąta z niewielkimi ryzalitami znajdującymi się na elewacji północnej i południowej w $\frac{1}{4}$ oraz $\frac{3}{4}$ szerokości obiektu. Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, z dachem płaskim pokrytym papą. Budynek czterokondygnacyjny z poddaszem użytkowym, podpiwniczony o zwartej, symetrycznej bryle. W ryzalitach znajdują się klatki schodowe. Dekorację obiektu stanowią uproszczone gzymsy pod- i nadokienne oraz gzymsy koronujące. W partiach ryzalitów od strony elewacji północnej okna klatki schodowej zostały ujęte we wnęki o krawędziach składających się z dwóch płytkich schodków. Od strony wschodniej do elewacji północnej przylega jednokondygnacyjny budynek, łączący ten obiekt z sąsiednim domem mieszkalnym o numerze porządkowym 11. W centralnej części tej jednokondygnacyjnej przybudówki znajduje się brama wjazdowa.

Elewacja północna: niesymetryczna, siedemnastoosiowa. W $\frac{1}{4}$ oraz $\frac{3}{4}$ szerokości elewacji, na osi piątej oraz czternastej znajdują się wejścia do budynku i klatki schodowe. Drzwi wejściowe oraz okna klatek schodowych zostały ujęte we wnęki o krawędziach składających się z dwóch płytkich schodków. Drzwi wejściowe proste, metalowe, ośmiokwaterowe, z górnymi kwaterami przeziernymi. Klatka schodowa doświetlona czterema oknami, okno pierwszej, drugiej i trzeciej kondygnacji dwudzielne, sześciorzędowe, przy czym trzecia listwa poprzeczna podziałowa to listwa konstrukcyjna a pozostałe to cieńsze szprosy zewnętrzne. Okno czwartej kondygnacji dwudzielne, trzyrzędowe. Na osiach flankujących ryzalit klatki schodowej (osie czwarta, szósta, trzynasta i piętnasta) na wysokości każdej kondygnacji znajdują się wnęki balkonowe. Na osi piętnastej w pierwszej kondygnacji brak wnęki - znajdują się tam dodatkowe drzwi wejściowe do obiektu. Każdy balkon okolony balustradą ze stali ocynkowanej. Na ścianie północnej każdego z balkonów znajdują się symetrycznie umieszczone pary podłużnych okien jednodzielných, dwurzędowych, dzielonych listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Wejścia na balkony znajdują się we wnękach - po stronie wschodniej (balkony znajdujące się na osi czwartej i trzynastej) lub po stronie zachodniej (wnęki balkonowe na osi szóstej i piętnastej). Na pozostałych osiach w ramach każdej kondygnacji usytuowane są okna dwudzielne, dwurzędowe (podział w tzw. krzyż). Nad i pod oknami każdej kondygnacji znajduje się gzyms o silnie zredukowanej formie. W ramach kondygnacji poddasza na każdej osi zlokalizowane małe okienko. Elewacja zwieńczona gzymsem koronującym. Cokół wyodrębniony ciemniejszym kolorem tynku oraz zabezpieczony od góry obróbką blacharską.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna. W ramach kondygnacji poddasza w centrum elewacji ulokowane małe okienko. W ramach kondygnacji parteru, przy północnym narożniku obiektu znajdują się dwa okna dwudzielne, dwurzędowe (z podziałem w tzw. krzyż). Okna od góry i od dołu ujęte w zredukowaną formę gzymsu. W dostawionej od strony północnej jednokondygnacyjnej dobudówce umieszczone dwa prostokątne otwory drzwiowe oraz centralnie usytuowane kwadratowe okienko. W części centralnej dobudówki prostokątny otwór na całą jej wysokość, pełniący rolę bramy wjazdowej na teren dziedzińca pomiędzy budynkiem usytuowanym pod adresem Matejki 11 oraz Matejki 7-9.

Elewacja południowa: elewacja symetryczna, osiemnastoosiowa. W $\frac{1}{4}$ oraz $\frac{3}{4}$ szerokości elewacji, na osi piątej oraz czternastej znajdują się ryzalitty mieszczące wejścia do budynku i klatki schodowe. Drzwi wejściowe proste, metalowe, ośmiokwaterowe, z górnymi kwaterami przeziernymi. Okna doświetlające klatkę schodową dwurzędowe, dwudzielne (podział w tzw. krzyż). Na osiach flankujących ryzalit klatki schodowej (osie czwarta, szósta, trzynasta i piętnasta) na wysokości każdej kondygnacji znajdują się wnęki balkonowe. Balkony drugiej, trzeciej i czwartej kondygnacji okolone balustradą ze stali ocynkowanej. Balkony pierwszej kondygnacji z balustradą pełną, otynkowaną. Na ścianie południowej każdego z balkonów znajdują się symetrycznie umieszczone pary podłużnych okien jednodelnych, dwurzędowych, dzielonych listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Wejścia na balkony znajdują się we wnękach - po stronie wschodniej (balkony znajdujące się na osi czwartej i trzynastej) lub po stronie zachodniej (wnęki balkonowe na osi szóstej i piętnastej). Na pozostałych osiach w ramach każdej kondygnacji usytuowane są okna dwudzielne, dwurzędowe (podział w tzw. krzyż). Nad i pod oknami każdej kondygnacji znajduje się gzyms o silnie zredukowanej formie. W ramach kondygnacji poddasza na każdej osi zlokalizowane małe okienka. Elewacja zwieńczona gzymsem koronującym.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W ramach kondygnacji poddasza w centrum elewacji ulokowane małe okienko. W pierwszej osi na każdej kondygnacji usytuowane okno dwudzielne, dwurzędowe z podziałem konstrukcyjnym w tzw. krzyż. Na drugiej osi w kondygnacji parteru usytuowane jedno okno identyczne jak okna pierwszej osi. Pod i nad oknami kondygnacji parteru przeciągnięty uproszczony gzyms. Cokół wyodrębniony ciemniejszym kolorem tynku oraz zabezpieczony od góry obróbką blacharską.

6. Dom mieszkalny usytuowany przy ul. Jana Matejki 11 w dzielnicy Ruda

Dom mieszkalny wybudowany w latach 30-tych XX wieku w stylu modernistycznym.

Budynek na planie prostokąta z centralnymi ryzalitami znajdującymi się na elewacji północnej i południowej. Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, z dachem płaskim pokrytym papą. Budynek czterokondygnacyjny z poddaszem, podpiwniczony o zwartej, symetrycznej bryle. W ryzalitech znajdują się klatki schodowe. Dekorację obiektu stanowią uproszczone gzymsy pod- i nadokienne oraz gzymsy koronujące. W ryzalicie zlokalizowanym od strony elewacji południowej znajdują się drzwi wejściowe do obiektu. Drzwi oraz okna klatki schodowej zostały ujęte we wnękę o krawędziach składających się z dwóch płytek schodków. Od strony wschodniej do elewacji południowej przylega jednokondygnacyjny budynek, łączący ten obiekt z sąsiednim domem mieszkalnym o numerze porządkowym 7-9. W centralnej części tej jednokondygnacyjnej przybudówki znajduje się brama wjazdowa. Do zachodniej ściany obiektu przylega jednokondygnacyjna przybudówka o szerokości całej elewacji.

Elewacja południowa: symetryczna, dziewięćosiowa. W centralnej części na piątej osi znajduje się ryzalit mieszczący wejście do budynku oraz klatkę schodową. Drzwi wejściowe drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe, dziesięciokwaterowe, z czterema górnymi kwaterami przeziernymi. Drzwi ujęte w proste obramienie, wystające nieznacznie poza lico muru, żłobkowane na brzegach. Klatka schodowa doświetlona czterema oknami, okno pierwszej, drugiej i trzeciej kondygnacji dwudzielne, sześciorzędowe, przy czym trzecia listwa poprzeczna podziałowa to listwa konstrukcyjna

a pozostałe to cieńsze szprosy zewnętrzne. Okno czwartej kondygnacji dwudzielne, trzyczęściowe. Okna klatki schodowej oraz drzwi wejściowe ujęte we wnękę o krawędziach z dwóch płytkich schodków. Na osiach flankujących ryzalit klatki schodowej (osie czwarta i szósta) na wysokości każdej kondygnacji znajdują się wnęki balkonowe. Każdy balkon okolony metalową balustradą. Balkony pierwszej kondygnacji wsparte na murze. Każda wnęka wyposażona w prostokątne okno typu porte-fenêtre. Podziały okien niejednorodnych, nie zachowały się okna historyczne. Na pozostałych osiach w ramach każdej kondygnacji usytuowane są prostokątne okna o niejednorodnych podziałach. Historyczne okna zachowały się w ramach trzeciej kondygnacji na osi siódmej, ósmej i dziewiątej. Są to okna dwudzielne, dwurzędowe, z podziałem w tzw. krzyż. Na osi ósmej i dziewiątej do wysokości pierwszej kondygnacji dostawiona przybudówka, łącząca obiekt z sąsiadującym budynkiem, z otworem wjazdowym w części centralnej, stanowiąca wjazd na teren dziedzica między budynkami. W ramach kondygnacji poddasza na każdej osi zlokalizowane małe okienko.

Elewacja zachodnia: pozbawiona otworów i zdobień. Do elewacji na całej jej szerokości dostawiona przybudówka o wysokości jednej kondygnacji, przykryta dachem pulpitowym o spadku skierowanym w stronę zachodnią. Z północnej i południowej strony przybudówka wyposażona w metalowe bramy garażowe.

Elewacja północna: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi centralnej ryzalit z trójdzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Na osiach flankujących ryzalit na wysokości każdej kondygnacji znajdują się balkony. Każdy balkon okolony jest metalową balustradą. Na ścianach balkonowych od strony zewnętrznej znajdują się okna w typie porte-fenêtre (w drugiej kondygnacji czwartej osi zachowane okno historyczne - dwudzielne, dwurzędowe, z podziałem w tzw. krzyż czyli listwą poprzeczną usytuowaną w $\frac{2}{3}$ wysokości okna), a od strony wewnętrznej, czyli bliżej ryzalitu, podłużne okna jednodelne, dwurzędowe, dzielone listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Na osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej w ramach każdej kondygnacji usytuowane okno dwudzielne, jednorzędowe, z podziałem poprzeczną listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Na osiach zewnętrznych znajdują się okna trójdzielne dwurzędowe. Nad i pod oknami każdej kondygnacji znajduje się gzyms o silnie zredukowanej formie. W ramach kondygnacji poddasza na każdej osi zlokalizowane małe okienko. Budynek posiada wysoki tynkowany cokół.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, z dwoma oknami usytuowanymi przy południowym narożniku budynku w kondygnacji parteru. Pod i nad oknami zaznaczony uproszczony gzyms. W cokole przeprute trzy prostokątne otwory okienne zabezpieczone metalowymi kratami. W dostawionej od strony południowej jednokondygnacyjnej dobudówce umieszczony otwór drzwiowy oraz witryna. W części centralnej dobudówki prostokątny otwór na całą jej wysokość, pełniący rolę bramy wjazdowej na teren dziedzica pomiędzy budynkiem usytuowanym pod adresem Matejki 11 oraz Matejki 7-9.

7. Budynek mieszkalny położony przy ul. Piastowskiej 7A w dzielnicy Ruda

Budynek mieszkalny wzniesiony dla rodzin Zarządu Zakładów Przemysłowych Mikołaja Hrabiego Ballestrema. Zachowany projekt pochodzi z 1929 roku. Budowę obiektu realizowało „Górnośląskie Towarzystwo Akcyjne dla budowni przemysłowych” w Katowicach, a kierownictwo budowy powierzono Dudzikowi. Obiekt został ukończony w 1930 roku. Budynek zaprojektowany w duchu rozwiązań kojarzących się z popularnym w ówczesnej Republice Weimarskiej stylem Backsteinexpressionismus.

W archiwalnych aktach budowlanych z 1929 roku zachował się taki opis obiektu:

„Dom będzie obejmował 12 mieszkań, składających się każde z 2 pokoi, kuchni, sieni, ustępu i komory. Do każdego mieszkania należy 1 piwnica, oddzielona częściowo szalunkiem z desek i strych, oddzielony szalunkiem z łat. Wykonanie uskutecznione będzie w budowie surowej. Wszystkie ściany wykonane będą z cegły. Przeciw wilgoci będzie dom ten zabezpieczony papą izolacyjną ponad fundamentami i zewnętrzną powłoką ścian piwnicznych smołą do wysokości poziomu ziemi. Sufit piwnicy wykonany będzie z żelazo-betonu, wszystkie zaś dalsze sufity z belek. Podłoga w piwnicy stanowić będzie bruk z cegły, wejście domowe i podesty bruk cementowy, wszystkie inne podłogi wykonane będą z desek. Schody do piwnicy wykonane będą z twardo wypalanej cegły, schody na piętra z betonu z podestami z żelazo-betonu i żelaznymi poręczami. Ściany i sufity w piwnicy i na strychu otrzymują wyprawę żwirową, zaś wszystkie inne sufity i ściany wyprawę gładką. Dach pokryty będzie dachówką. Piece w kuchniach i pokojach wykonane będą z kafli, a w pralniach piece murowane. W kuchniach umieszczone będą czopy wodne ze zlewami, ustępy wykonane będą według przepisów Władz, jako klozety do splukiwania. Dół kloaczny wykonany będzie z basenem oczyszczającym ze ścianą okalającą grubości 38cm, z dnem z ubitego betonu i sufitem z żelazo-betonu, ściany wewnętrzne tegoż z wodoszczelnej wyprawy cementowej, sufit zaopatrzone będzie w cztery żelazne pokrywy zamykalne.”

Budynek na planie prostokąta, południową ścianą połączony z kamienicą usytuowaną pod adresem Piastowska 7. Od strony północnej dostawiony do niego budynek o adresie Matejki 2A. Obiekt powstał w technologii tradycyjnej, jest murowany, podpiwniczony, trzykondygnacyjny, posiada elewacje wykończone cegłą klinkierową, przykryty jest dwuspadowym dachem wyłożonym dachówką ceramiczną. Od strony zachodniej w dachu zabudowane dwie pary trójkątnych lukarn.

Elewacja zachodnia: symetryczna, dziesięcioosiowa w kondygnacji parteru, dwunastoosiowa na wysokości drugiej i trzeciej kondygnacji. W pierwszej kondygnacji na trzeciej i siódmej osi umieszczone drzwi wejściowe do obiektu. Drzwi drewniane, prostokątne, dwuskrzydłowe, z wyodrębnionymi ośmioma kwadratowymi płycinami, z trójdzielnym naświetlem. Umieszczone są w dwuuskokowej wnęcie, od góry zamkniętej fragmentem uproszczonego gzymsu. W pozostałych osiach kondygnacji parteru znajdują się okna dwudzielne, jednorzędowe, podzielone listwą konstrukcyjną w 1/3 szerokości okna. Ponad oknami widoczne nadproża. Poniżej okien w cokole obiektu usytuowane prostokątne okienka piwniczne. W pierwszej, szóstej, siódmej i dwunastej osi górnych kondygnacji usytuowane są okna dwudzielne, jednorzędowe, podzielone podłużną listwą konstrukcyjną w 1/3 szerokości okna. Okna te flankowane są wyprowadzonymi w cegle lizenami obejmującymi wysokość obu górnych kondygnacji (do wysokości wyznaczonej przez nadproże okien trzeciej kondygnacji). Na lizenach umieszczono smukłe pilastry założone na planie trójkąta, zwieńczone maksymalnie uproszczoną głowicą w formie dwóch trójkątów zwróconych do siebie kątem ostrym. Pilastry wspierają prosty zgeometryzowany gzyms składający się z trzech pasów cegieł - ułożonych poziomo wozówkami, pionowo główkami i pionowo wozówkami. W ramach pozostałych osi zlokalizowane są okna jednorzędowe, jednodelne. Pod oknami drugiej i trzeciej kondygnacji, w przestrzeni pomiędzy parapetem a nadprożem okna niższej kondygnacji znajdują się ozdobne fragmenty muru wyprowadzone za pomocą cegieł ułożonych w geometryczne wzory.

Elewacja północna: o ceglany licu, bez ozdób i otworów.

Elewacja wschodnia: symetryczna, dziesięcioosiowa. Na trzeciej i ósmej osi znajdują się wejścia do budynku i okna doświetlające klatki schodowe. Drzwi wejściowe prostokątne, drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe, złożone z ośmiu kwater. Dwie górne kwatery przezierne. Okna klatek schodowych jednokondygnacyjne, jednorzędowe, przy czym okno znajdujące się pomiędzy trzecią kondygnacją a poddaszem o wysokości o połowę mniejszej niż okna znajdujące się poniżej. Na osi pierwszej, piątej, szóstej i dziesiątej w ramach każdej kondygnacji usytuowane okna dwudzielne, jednorzędowe, podzielone podłużną listwą konstrukcyjną w 1/3 szerokości okna. Na osi drugiej, czwartej, siódmej i dziewiątej znajdują się pary małych jednorzędowych i jednokondygnacyjnych okienek. Ponad oknami kondygnacji parteru w ramach czwartej, piątej, szóstej i siódmej osi wyodrębniony niewielki gzyms. Jedyną ozdobą elewacji są widoczne ceglane nadproża okienne.

Elewacja południowa: przylegająca bezpośrednio do północnej elewacji kamienicy oznaczonej adresem ul. Piastowska 7.

8. Szkoła położona przy ul. Ryszarda Sprusa 4 w dzielnicy Ruda

Budynek wzniesiony w 1937 roku, posadowiony na planie litery „T”. N przecięciu jej ramion usytuowany przeszklony ryzalit mieszczący klatkę schodową. Poniżej znajduje się wejście do obiektu. Elewacje tynkowane, z cokołem opracowanym w łamanym kamieniu. Obiekt rozczłonkowany z poszczególnymi bryłami połączonymi ze sobą na zasadzie addycji form.

Partia frontowa składa się z jednokondygnacyjnego skrzydła zachodniego i dwukondygnacyjnego skrzydła wschodniego, które spina czterokondygnacyjne skrzydło centralne, skierowane w głąb posesji. Wszystkie części obiektu przykryte dachem płaskim krytym papą. Zastosowane rozwiązania architektoniczne przynależą do dojrzałego modernizmu z elementami stylu streamline. Dobrej klasy architektura obiektu świadczy o tym, że projekt powstał w pracowni doświadczonego architekta. W roku 2015 obiekt poddano generalnemu remontowi, w trakcie którego wykonano m.in. termomodernizację budynku, wymianę stolarki okiennej oraz wymianę instalacji c.o.

Elewacja południowa (tylna): niesymetryczna, rozczłonkowana. Tworzy ją jednokondygnacyjny segment zachodni i dwukondygnacyjny segment wschodni, spięte w centrum wysuniętą elewacją skrzydła centralnego. Jest ona czterokondygnacyjna, symetryczna, dwuosiowa. W ramach każdej kondygnacji usytuowane prostokątne, dwuskrzydłowe okna.

Elewacja północna (frontowa): niesymetryczna, rozczłonkowana, trzysegmentowa. Segment zachodni szesnastoosiowy, jednokondygnacyjny. Na osiach zlokalizowane prostokątne okna, dwudzielne i trójdzielne. Elewacja tego segmentu pozbawiona detali, otynkowana. Cokół wyłożony kamieniem łamanym, nieco cofnięty względem lica ściany. W tym segmencie, w jego wschodniej części zlokalizowane wejście do obiektu poprzedzone schodkami. Strefa wejścia zamknięta od góry daszkiem - stropem, będącym przedłużeniem partii stropu całego segmentu. Wsparty jest na dwóch filarach osadzonych na pełnej, murowanej balustradzie, wyłożonej kamieniem łamanym, która stanowi przedłużenie partii cokołu. Wejście usytuowane na ścianie wschodniej, drzwi nowoczesne. Na ścianie północnej w partii wejścia zlokalizowany szereg trzech okrągłych okienek. Na szerokości pierwszej, drugiej i trzeciej osi segmentu zachodniego, ponad nim, usytuowany jest wysoki ryzalit mieszczący klatkę schodową.

Jest on trzykondygnacyjny, w całości przeszklony, spięty od strony północnej dwoma symetrycznie umieszczonymi masywnymi, tynkowanymi lizenami w formie żyletek. Ryzalit zwieńczony prostą metalową balustradą. Po bokach flankują go otynkowane ściany centralnego skrzydła obiektu. Segment wschodni elewacji frontowej dwukondygnacyjny, dziewiętnastoosiowy. Pierwsze sześć osi posiada otwory w obydwu kondygnacjach, na pozostałych trzynastu osiach zlokalizowane prostokątne dwudzielne okna jedynie w drugiej kondygnacji. Takie same okna znajdują się na wysokości drugiej kondygnacji w pierwszych sześciu osiach oraz w kondygnacji pierwszej na osiach trzeciej, czwartej, piątej i szóstej. Pierwsze dwie osi kondygnacji pierwszej mieszczą wejście do obiektu. Na pierwszej osi drzwi wejściowe poprzedzone jednobiegowymi schodkami, na drugiej zaokrąglone, narożnikowe okno czterokwaterowe.

Elewacja boczna wschodnia: otynkowana, bez ozdób i otworów.

Elewacja wschodnia skrzydła centralnego: niesymetryczna, dwuczłonowa. Pierwszy człon czterokondygnacyjny, dziewięcioosiowy z prostokątymi, dwudzielnymi oknami na osiach. Południowy narożnik w partii przyziemia okolony pełną murowaną balustradą zaokrągloną od strony elewacji tylnej, nad którą usytuowany jest płaski daszek o tym samym kształcie. Drugi człon połączony z ryzalitem klatki schodowej, wyższy od segmentu pierwszego, czterokondygnacyjny, z dwoma pierwszymi kondygnacjami wtopionymi w bryłę budynku. Na osiach prostokątne, dwudzielne okna. Elewacja segmentu od strony południowej jednoosiowa z wąskimi prostokątymi dwudzielnymi oknami w drugiej, trzeciej i czwartej kondygnacji oraz drzwiami wejściowymi w kondygnacji pierwszej.

Elewacja zachodnia skrzydła centralnego: niesymetryczna, dwuczłonowa. Pierwszy człon czteroosiowy, czterokondygnacyjny, z pierwszą kondygnacją wtopioną w bryłę obiektu. Na osiach prostokątne, dwudzielne okna. Elewacja segmentu od strony południowej posiada jedną oś, w trzeciej i czwartej kondygnacji usytuowane prostokątne, dwudzielne okna. Drugi segment czterokondygnacyjny, dziewięcioosiowy z prostokątymi, dwudzielnymi oknami na osiach. Południowy narożnik w partii przyziemia okolony pełną, murowaną balustradą zaokrągloną od strony elewacji tylnej, nad którą usytuowany jest płaski daszek o tym samym kształcie.

Elewacja zachodnia boczna: otynkowana, bez ozdób i otworów.

9. Zespół domów mieszkalnych położony przy ul. Sportowców 12-14 w dzielnicy Bielszowice

Zespół dwóch budynków mieszkalnych, zwróconych do siebie elewacjami tylnymi z usytuowanym pomiędzy nimi budynkiem gospodarczym, poprzedzony placem od strony południowej. Zespół powstał około 1930 roku. Budynki założone są na planie prostokąta z narożnymi ryzalitami na elewacjach tylnych (elewacja południowa w przypadku budynku o numerze porządkowym 14 i elewacja północna dla budynku numer 12). Wzniesione w technologii tradycyjnej, murowane, ceglane, tynkowane (oprócz partii cokołu). Podpiwniczone, trzykondygnacyjne, z czwartą kondygnacją w dachu. Wnętrza podzielone na dwie sekcje, w każdej z nich dwubiegowa klatka schodowa, ze spocznikami, betonowa, o drewnianej,

ozdobnej balustradzie. Budynki kryte rozbudowanymi w formie dachami mansardowymi z lukarnami, o pokryciu z dachówki karpiówki ułożonej w koronkę. Część lukarn zlikwidowana i przekształcona w okna połaciowe. Pomiędzy budynkami mieszkalnymi usytuowany budynek gospodarczy - murowany, ceglany, tynkowany, na rzucie prostokąta, 1 i ½ kondygnacyjny. Kryty dachem dwuspadowym o pokryciu z dachówki karpiówki, z elewacjami symetrycznymi rozczłonkowanymi za pomocą trzech płytkich, dwukondygnacyjnych ryzalitów, zamkniętych trójkątnymi szczytami.

Elewacje frontowe: symetryczne, dośrodkowe, siedmioosiowe, rozczłonkowane przez centralny trzyosiowy ryzalit. Centralna część ryzalitu w formie jednoosiowego czterokondygnacyjnego pseudoryzalitu, zwieńczonego szczytem w formie czterodzielnego łuku wklęsło-wypukłego. W obrębie drugiej i trzeciej kondygnacji ryzalitu artykulacja ściany przez lizeny - w narożach lizeny pojedyncze, pomiędzy oknami osi bocznych i środkowej lizeny parzyste. Na osiach w ramach każdej kondygnacji osadzone okna w kształcie prostokąta. Na osiach bocznych okna dwurzędowe, trójdzielne, w osi centralnej dwurzędowe czterodzielne. Na osi pierwszej i drugiej oraz szóstej i siódmej elewacji zlokalizowane okna prostokątne, dwurzędowe, dwudzielne z podziałem w krzyż. W partii przyziemia znajduje się pięć umieszczonych symetrycznie prostokątnych okienek piwnicznych zabezpieczonych ażurowymi osłonami. Elewację obiega gzyms koronujący w klasycznej formie.

Elewacje tylne: symetryczne, sześćoosiowe, trzysegmentowe. Segmenty zewnętrzne tworzą dwuosiowe ryzality, dość mocno cofnięte do przodu względem pozostałej części bryły. Osie wewnętrzne ryzalitów zaakcentowane przez czterokondygnacyjne pseudoryzality, zwieńczone szczytami w formie łuku czterodzielnego wklęsło-wypukłego. W obrębie drugiej i trzeciej kondygnacji pseudoryzalitu przeciągnięte lizeny. Pseudoryzality mieszczą klatki schodowe, doświetlone za pomocą okien dwudzielnych, dwurzędowych pomiędzy pierwszą i drugą oraz drugą i trzecią kondygnacją. Pomiędzy kondygnacją trzecią i czwartą zostało zastosowane o połowę niższe okno dwudzielne, jednorzędowe. W partii szczytu umieszczone owalne okienko. Na osiach zewnętrznych ryzalitów umieszczone okna dwudzielne, dwurzędowe. W osi trzeciej i czwartej kondygnacji okna trójdzielne, dwurzędowe. Elewację obiega gzyms koronujący.

Elewacje boczne: Symetryczne, czteroosiowe. Na osiach znajdują się otwory okienne. W budynku o numerze porządkowym 14 na elewacji zachodniej układ okien w osiach następujący: pierwsza oś - okna dwudzielne, dwurzędowe, druga oś - trójdzielne, dwurzędowe, trzecia - dwudzielne, dwurzędowe, czwarta - jednodzielne, dwurzędowe. Wszystkie okna dzielone są w poziomie za pomocą listwy konstrukcyjnej zlokalizowanej w ⅔ wysokości. W przypadku elewacji wschodniej układ okien stanowi lustrzane odbicie układu z elewacji zachodniej. W budynku o numerze 12 układ okien na elewacji zachodniej następujący: oś pierwsza - okno jednodzielne, dwurzędowe, oś druga - dwudzielne, dwurzędowe, oś trzecia - trójdzielne, dwurzędowe, oś czwarta - w trzeciej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe, w pozostałych kondygnacjach w miejscu okien blendy. W ramach elewacji wschodniej: pierwsza oś - okno dwudzielne, dwurzędowe w pierwszej kondygnacji, powyżej brak otworów, w drugiej osi okna trójdzielne, dwurzędowe, w trzeciej dwudzielne, dwurzędowe, w czwartej jednodzielne, dwurzędowe. Elewacje obiega gzyms koronujący.

10. Budynek mieszkalny przy ul. Edmunda Kokota 149 w dzielnicy Bielszowice

Budynek wzniesiony w stylu modernizmu pod koniec lat 20-tych lub na początku lat 30-tych XX wieku. Założony na planie prostokąta, z niewielką prostokątną wnęką w centralnej części elewacji frontowej (północnej), mieszczącej wejście główne do obiektu, zwieńczone trójkątnym naczółkiem podpartym na fragmencie gzymsu. Analogiczny szczyt wieńczy całą wnękę na wysokości nieco ponad okapem dachu. Od strony podwórza (elewacja południowa) płytki ryzalit obejmujący centralną część ściany o szerokości $\frac{1}{3}$ elewacji, w centrum którego usytuowane są drzwi wejściowe. Budynek trzykondygnacyjny, podpiwniczony, z użytkowym poddaszem. Przykryty dachem czterospadowym, pokrytym dachówką ceramiczną, z mansardami: w połaci wschodniej i zachodniej po jednej i trzema mansardami w połaci południowej oraz dwoma trójkątnymi lukarnami w formie jaskółek w połaci północnej. Bryła zwarta, symetryczna. Elewacje tynkowane, z detalem wyprowadzonym w cegle klinkierowej i wydatnym ceglany cokół.

Elewacja północna: symetryczna, siedmioosiowa. W centralnej części na czwartej osi zlokalizowane wejście do obiektu oraz okna klatki schodowej. Drzwi wejściowe drewniane, jednoskrzydłowe, z ośmioma przeziernymi kwaterami zabezpieczonymi od strony zewnętrznej ażurowymi kratami. Drzwi zwieńczone trójkątnym naczółkiem przerwany w dolnej części. Pod dolnymi krawędziami naczółka zlokalizowane dwa krótkie fragmenty gzymsu, w taki sposób, że są nieznacznie przesunięte na zewnątrz względem krawędzi naczółka. Okna klatki schodowej dwudzielne, dwurzędowe z podziałem w tzw. krzyż. Ponad górnym oknem usytuowana płytka płycina w formie odcinka zamkniętego łukiem pełnym. Wnękę wieńczy analogiczny naczółek jak w przypadku drzwi wejściowych, usytuowany na wysokości okapu dachowego. Na osi drugiej, trzeciej, piątej i szóstej w ramach każdej kondygnacji znajdują się okna trójdzielne, dwurzędowe. Lico muru pomiędzy oknami pierwszej i drugiej oraz drugiej i trzeciej kondygnacji nieznacznie wysunięte do przodu. Na pierwszej osi wąskie okno jednorzędowe, jednokwaterowe wysokości $\frac{2}{3}$ okna drugiej osi, zrównane z nim górną krawędzią. Okno ujęte lewej strony w ceglany pas opinający narożnik obiektu. Pas składa się z cegieł ułożonych naprzemiennie w taki sposób, że co drugi rząd cegieł jest wysunięty nieznacznie względem poprzedniego. Analogicznie opracowana jest oś siódma. Elewacja zwieńczona wydatnym gzymsem koronującym o prostej formie.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, trzyosiowa. Na pierwszej osi w ramach każdej kondygnacji zlokalizowane pasy cegieł wysokości okna opinające narożnik. Na drugiej centralnej osi usytuowane okna trójdzielne, dwurzędowe. Na osi trzeciej okna dwurzędowe, dwudzielne. Na prawo od nich ceglany pas opinający narożnik obiektu, składający się z naprzemiennie ułożonych cegieł (co drugi rząd nieznacznie wysunięty względem poprzedniego). Lico muru pomiędzy oknami pierwszej i drugiej oraz drugiej i trzeciej kondygnacji nieznacznie wysunięte do przodu na całej szerokości elewacji. Elewacja zwieńczona wydatnym gzymsem koronującym o prostej formie.

Elewacja południowa: symetryczna, siedmioosiowa. Oś trzecia, czwarta i piąta ujęte w niewielki ryzalit. Na czwartej osi w kondygnacji parteru usytuowane wejście do budynku w postaci prostokątnych drzwi przeszklonych w górnej części. Ponad drzwiami przy górnej krawędzi kondygnacji usytuowane trójdzielne naświetle. Okna trzeciej, czwartej i piątej kondygnacji trójdzielne, dwurzędowe. W osi pierwszej, drugiej, szóstej i siódmej zlokalizowane okna dwudzielne, dwurzędowe z podziałem poprzecznym w $\frac{2}{3}$ wysokości. W narożnikach obiektu na wysokości każdej kondygnacji pasy naprzemiennie ułożonych cegieł (co drugi rząd nieznacznie wysunięty względem poprzedniego). Lico muru pomiędzy oknami pierwszej i drugiej

oraz drugiej i trzeciej kondygnacji nieznacznie wysunięte do przodu na całej szerokości elewacji. Elewacja zwieńczona wydatnym gzymsem koronującym o prostej formie.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, trzyosiowa, stanowi odbicie elewacji wschodniej. Na pierwszej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Na lewo od nich ceglany pas opinający narożnik obiektu, składający się z naprzemiennie ułożonych cegieł (co drugi rząd nieznacznie wysunięty względem poprzedniego). Na drugiej centralnej osi usytuowane okna trójdzielne, dwurzędowe. Na osi trzeciej w ramach każdej kondygnacji zlokalizowane pasy cegieł opinające narożnik. Lico muru pomiędzy oknami pierwszej i drugiej oraz drugiej i trzeciej kondygnacji nieznacznie wysunięte do przodu na całej szerokości elewacji. Elewacja zwieńczona wydatnym gzymsem koronującym o prostej formie.

11. Budynek mieszkalny położony przy ul. Bielszowskiej 114 w dzielnicy Bielszowice

Budynek wzniesiony w stylu modernizmu pod koniec lat 20-tych lub na początku lat 30-tych XX wieku. Założony na planie trapezu, z niewielkim ryzalitem od strony elewacji frontowej. Budynek trzykondygnacyjny, podpiwniczony, z użytkowym poddaszem. Przykryty dachem płaskim, o niewielkim kącie nachylenia, pokrytym papą. Bryła obiektu zwarta, symetryczna. Elewacje tynkowane, z detalem wyprowadzonym w cegle klinkierowej.

Elewacja wschodnia: pozbawiona otworów oraz dekoracji, o ceglanym licu. Elewacje wieńczy schodkowy szczyt z częścią południową wyższą o jedną kondygnację od części północnej. Poszczególne schodki ukoronowane gzymsem.

Elewacja północna (tylna): niesymetryczna, sześciosiowa, dwusegmentowa, o licu opracowanym w cegle i tynkowanym cokole. Część zachodnia wysunięta względem dwuosiowego segmentu wschodniego. W segmencie wschodnim na pierwszej osi zlokalizowane okno dwurzędowe, dwudzielne w drugiej kondygnacji oraz prostokątny otwór wypełniony luksferami w kondygnacji pierwszej. Na drugiej osi okna dwudzielne, dwurzędowe, a w kondygnacji trzeciej niewielkich rozmiarów kwadratowe okienko. Segment zachodni czteroosiowy, na osiach zewnętrznych usytuowane wejścia do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami. Drzwi wejściowe pierwszej osi drewniane, z prostokątnym przeszkleniem w partii środkowej. Drzwi zlokalizowane na czwartej osi wtórne, płycinowe. Na pierwszej osi zachowane okna klatki schodowej. Okna podzielone listwą konstrukcyjną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Część górna ośmiokwaterowa z rzędem trzech prostokątnych, jednakowych kwater po prawej i lewej stronie okna i dwoma podłużnymi kwaterami pośrodku. Część dolna okna podzielona pionową listwą konstrukcyjną na pół. W każdej połowce po bokach rzędy trzech kwadratowych kwater o szerokości jak kwatery boczne z górnej części okna. Części centralne podzielone szprosami na dwie kwatery. Na osi drugiej i trzeciej zachodniego segmentu elewacji okna dwurzędowe, trójdzielne, analogiczne okna zastosowano w osi czwartej w drugiej i trzeciej kondygnacji.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, jednoosiowa, tynkowana. na osi umieszczone okna dwurzędowe, trójdzielne na wysokości drugiej i trzeciej kondygnacji. Elewację wieńczy schodkowy szczyt z częścią południową wyższą o jedną kondygnację od części północnej. Poszczególne schodki ukoronowane gzymsem.

Elewacja południowa (frontowa): symetryczna, trzykondygnacyjna, ośmioosiowa, rozcłonkowana centralnym czteroosiowym ryzalitem. Boczne segmenty dwuosiowe, z oknami dwurzędowymi, trójdzielnymi w kondygnacji drugiej i trzeciej oraz z witrynami i drzwiami wejściowymi do lokali usługowych w kondygnacji parteru. W drugiej i trzeciej kondygnacji ryzalitu na każdej z czterech osi znajdują się okna dwurzędowe, dwudzielne. Pomędzy oknami usytuowane pasy cegły ułożonej w taki sposób, że co drugi rząd jest nieznacznie wysunięty względem poprzedniego. W parterze ryzalitu na zewnętrznych osiach okna trójdzielne, dwurzędowe. W centrum ryzalitu podcień, wsparty na masywnych ceglanych ścianach ozdobionych w $\frac{2}{3}$ głębokości owalnym medalionem. W ścianie dzielącej podcień medalion przepuwa całą grubość muru, w ściankach bocznych jest głębokości jednej cegły. Ścianki z ceglami ułożonymi w taki sposób, że co drugi rząd jest nieznacznie wysunięty względem poprzedniego. W drugiej osi znajdują się drzwi wejściowe do budynku poprzedzone jednobiegowymi schodami. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe z naświetlem sześciokwaterowym. Każde skrzydło drzwi posiada w centrum przeszklenie w formie wertykalnego prostokąta o zaoblonych narożnikach. Przeszklenia są wizualnie podzielone przez cztery umieszczone symetrycznie poprzeczne metalowe listwy. Podcień zamknięty od góry wysuniętym daszkiem. Pomędzy pierwszą i drugą kondygnacją ryzalitu tuż pod oknami przeciągnięty uproszczony gzyms. Taki sam gzyms wieńczy całą elewację. W centralnej części na wysokości czwartej kondygnacji osadzony metalowy maszt flagowy, przytwierdzony do elewacji za pomocą trzech metalowych listew w formie ceowników.

12. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Równoległej 9-9A-9B w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką zakładkową. W pierwszej strefie połaci usytuowane okna mansardowe. Elewacje z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji południowo-wschodniej.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem przerwanym u podstawy,

usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej dwudzielne, w drugiej kondygnacji jednorzędowe, w trzeciej dwurzędowe. Drzwi stalowe, wtórne, bez nawiązań do stolarki historycznej, zwieńczone u góry fragmentem gzymesu. Na pozostałych osiach w ramach pierwszej i drugiej kondygnacji usytuowane okna prostokątne, najczęściej dwudzielne, dwurzędowe z listwą poprzeczną w $\frac{2}{3}$ wysokości. W osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej okna dwurzędowe trójdzielne. Pomiędzy oknami drugiej i trzeciej oraz siódmej i ósmej osi znajdują się podwójne szerokie lizeny, pomiędzy pozostałymi oknami jedna szeroka lizena. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji na ścianie południowej usytuowane drzwi wejściowe do obiektu, w drugiej taras okolony balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana z murowanej balustrady, w której narożach umieszczone są filary, na których wspiera się taras drugiej kondygnacji. Pomiędzy filarami od strony wschodniej umieszczone okno dwurzędowe, trójdzielne, elewacja północna całkowicie zabudowana, przez co ganek posiada formę werandy. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe. Balustrada tarasu pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płycin. Na taras prowadzi okno jednodzielne, jednorzędowe. Na drugiej osi usytuowane okna dwudzielne, jednorzędowe, przy czym okno drugiej kondygnacji jest o połowę niższe od okno kondygnacji pierwszej. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, dziewięćosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący osie czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączą się z okapem dachu spływami (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu). Na osi centralnej zamurowany otwór po drzwiach wejściowych do budynku zwieńczony silnie zredukowanym gzymsem, nad którym widoczny jest ornament w kształcie muszli. Ponad ornamentem okrągły medalion okolony liśćmi dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szosta trzykondygnacyjne, z dwudzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Tak samo podzielone okna mansardowe. Pomiędzy oknami poszczególnych osi artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji na drugiej osi dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się jednobiegowe schody usytuowane od strony południowej, prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu.

W narożnikach pierwszej kondygnacji wsparte są masywne filary, na których oparty jest strop tarasu. Pomiędzy filarami od strony zachodniej umieszczone okno dwurzędowe, trójdzielne. W drugiej kondygnacji pierwszej osi usytuowane okno dwudzielne, dwurzędowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

13. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. PCK 2-4-6 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północnej i południowej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką zakładkową. W pierwszej strefie połaci usytuowane okna mansardowe, w drugiej okna połaciowe. Elewacje z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji wschodniej.

Elewacja zachodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem przerwanym u podstawy, usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej dwudzielne jednorzędowe. Drzwi stalowe, wtórne, nowoczesne, zwieńczone u góry fragmentem gzymsu. Na pozostałych osiach w ramach pierwszej i drugiej kondygnacji usytuowane okna prostokątne, najczęściej dwudzielne, dwurzędowe z listwą poprzeczną w $\frac{2}{3}$ wysokości. W osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej okna dwurzędowe trójdzielne. Pomiedzy oknami drugiej i trzeciej oraz siódmej i ósmej osi znajdują się podwójne szerokie lizeny, pomiędzy pozostałymi oknami jedna szeroka lizena. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona uproszczonym gzymsem. Od strony południowej do elewacji dostawiona prostopadłościenna, jednokondygnacyjna bryła, pełniąca funkcję garażu.

Elewacja północna: centrum elewacji na pierwszej osi dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się jednobiegowe schody usytuowane od strony północnej, prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe, nowoczesne. W narożnikach pierwszej kondygnacji wsparte są masywne filary, na których oparty jest strop tarasu. Balustrada tarasu oraz pierwszej kondygnacji pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płycin. W osi drugiej okna prostokątne, dwudzielne, przy czym okno drugiej kondygnacji jest o połowę niższe od okna kondygnacji pierwszej. Elewacja zwieńczona uproszczonym gzymsem.

Elewacja wschodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący oś czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączą się z okapem dachu spływami (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu). Na osi centralnej ponad otworem okiennym pierwszej kondygnacji okrągły medalion okolony liśćmi dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szóstą trzykondygnacyjne, z dwudzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Tak samo

podzielone okna mansardowe. Pomiędzy oknami poszczególnych osi artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona uproszczonym gzymsem.

Elewacja południowa: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku usytuowane drzwi wejściowe do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami ustawionymi od strony wschodniej, w drugiej taras okolony balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana z murowanej balustrady, w której narożach umieszczone są filary, na których wspiera się taras drugiej kondygnacji. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe. Balustrada tarasu oraz pierwszej kondygnacji pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płyt. Na taras prowadzi okno jednodelne, jednorzędowe. Na pierwszej osi w drugiej kondygnacji usytuowane okno dwudzielne, jednorzędowe. Elewacja zwieńczona uproszczonym gzymsem. W południowo-zachodnim narożniku do ganku przylega prostopadłościenna, jednokondygnacyjna, otynkowana bryła, mieszcząca w sobie garaż. Brama wjazdowa do niego usytuowana jest od strony zachodniej.

14. Osiedle domów jednorodzinnych położone wzdłuż ulicy Jana Kasprowicza w dzielnicy Bielszowice

Kolonia dwudziestu bliźniaczych domów mieszkalnych ulokowanych symetrycznie po dwóch stronach ulicy Jana Kasprowicza. Budynki powstały po 1928 roku (z tego okresu pochodzą projekty podobnych obiektów, zaprojektowanych przez Józefa Krzemińskiego i Jana Massalskiego dla Kolonii Mościckiego w Katowicach-Załężu, wybudowane w ramach działalności Wojewódzkiego Kierownictwa Budowy Kolonii Robotniczych na Śląsku). Obiekty wykończono zapewne ok. 1930 roku, wówczas formy domów bliźniaczych nie są już wykorzystywane w budownictwie wojewódzkim. Budynki zostały założone na planie prostokąta, z dostawionymi od strony elewacji tylnej niewielkimi jednokondygnacyjnymi komórkami gospodarczymi. To obiekty jednokondygnacyjne, z drugą kondygnacją użytkową w partii dachu. Wzniesione w technologii tradycyjnej, murowane, tynkowane. Dachy strome, dwuspadowe, kryte dachówką ceramiczną zakładkową (jedynie w przypadku budynku o numerze porządkowym 42-44 zastosowano przekrycie dachem mansardowym łamanym). We frontowej połaci dachowej w każdym bliźniaczym obiekcie znajdują się dwie symetrycznie umieszczone mansardy (po jednej dla każdego mieszkania), przykryte dachem trójspadowym z gąsiorami w narożach. Obecnie obiekty silnie przekształcone, większość przebudowana od strony podwórza.

Przebudowy nie były prowadzone według wzoru, w związku z czym całe założenie cechuje obecnie chaos wizualny. Wrażenie nieuporządkowania potęguje wytynkowanie elewacji na różnorodne kolory (nawet w obrębie jednego budynku kolor tynku często jest zróżnicowany). Zachowało się także niewiele oryginalnej stolarki, a większość wtórnie wstawionych okien i drzwi zyskała wygląd i podziały nie nawiązujące do historycznego wyglądu budynków.

Elewacja frontowa: symetryczna, czterosiowa. Osie pierwsza i czwarta zlokalizowane blisko narożników obiektu mieszczą drzwi wejściowe do poszczególnych mieszkań, poprzedzone jednobiegowymi schodami. W drugiej i trzeciej osi zlokalizowane okna. Na tych samych osiach w partii dachu osadzone mansardy. Pierwotnie elewacje był tynkowane z cokołem opracowanym w cegle.

Oryginalna stolarka drzwiowa drewniana, drzwi jednoskrzydłowe, konstrukcji ramowej, z naświetlem podzielonym na 4 kwadratowe kwatery, nabijane od frontu listwami drewnianymi tworzącymi wzór rombu. Takie drzwi zachowały się w budynkach o numerach porządkowych 8, 15, 34 i 36). Stolarka okienna najpewniej trójdzielna, trzyczęściowa, podzielona w poziomie na równe kwatery za pomocą cienkich szprosów (tak wyglądające okno zachowane jest w budynku o numerze 15).

Elewacje boczne: symetryczne, dośrodkowe. Pomiędzy kondygnacjami niewielki okap wbudowany na wzór konstrukcji dachów półszczytowych. W przyczółku zlokalizowane okno w kształcie półkola. W niektórych budynkach kolonii na elewacjach bocznych ulokowane okno, zlokalizowane przy narożniku elewacji tylnej.

Elewacja tylna: symetryczna, dośrodkowa. Z prostopadłościennymi bryłami komórek gospodarczych dostawionymi w centralnej części elewacji, krytymi dachem dwuspadowym. W kondygnacji parteru zlokalizowane okno.

15. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 109-111-113 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy ulicy Kokota. Przykryty stromym dachem czterospadowym, pokrytym dachówką karpiówką. W połaciach dachu wystawki trapezoidalne i zwieńczone trójkątnymi szczytami oraz lukarny powiekowe. Zachowana stolarka drzwiowa i częściowo stolarka okienna.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, piętnastoosiowa. W części centralnej usytuowane drzwi wejściowe do budynku, drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe, podzielone na trzy prostokątne kwatery, z usytuowanym powyżej dwudzielnym naświetlem. W pozostałych osiach na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji wtórne okna jednokwaterowe. Na osi trzynastej, czternastej i piętnastej w kondygnacji parteru zachowane oryginalne klinkierowe parapety. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem. W kondygnacji dachowej dwie umieszczone symetrycznie podłużne lukarny powiekowe, o licach wyłożonych drewnem z dekoracją w postaci romboidalnych płycin. W każdej lukarnie umieszczonych pięć kwadratowych okienek.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe, z górną częścią przeszkloną oraz z ornamentem w formie plecionki. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murowaną, prostą balustradą. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą.

W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyrzędowe, najprawdopodobniej historyczne. W ramach drugiej osi na wysokości drugiej kondygnacji wprawione podłużne okno jednokwaterowe. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, piętnastoosiowa, rozczłonkowana przez siedmioosiowy ryzalit w części centralnej. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Drzwi wejściowe do budynku drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe, z górną częścią przezierną. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyrzędowe, nad nim małe okienko jednorzędowe, dwudzielne. Na pozostałych osiach znajdują się w większości wtórne okna jednokwaterowe. Zachowała się historyczna stolarka okienna w drugiej kondygnacji piątej, szóstej i siódmej osi. To okna dwudzielne, sześciokwaterowe, dzielone poprzecznie cienkimi szprosami. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi w ramach pierwszej i drugiej kondygnacji podłużne okno jednokwaterowe. Na drugiej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe, z górną częścią przeszkloną. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murowaną, prostą balustradą. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyrzędowe. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

16. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 115-117-119 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy ulicy Kokota. Przykryty stromym dachem czterospadowym, pokrytym dachówką karpiówką. W połaciach dachu wystawki trapezoidalne i zwieńczone trójkątnymi szczytami oraz lukarny powiekowe.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, piętnastoosiowa. W części centralnej usytuowane drzwi wejściowe do budynku wtórne, drewniane, jednoskrzydłowe, z usytuowanym powyżej dwudzielnym, trzyczęściowym naświetlem. W pozostałych osiach na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji okna prostokątne o niejednorodnych podziałach. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem. W kondygnacji dachowej dwie umieszczone symetrycznie podłużne lukarny powiekowe, o licach wyłożonych drewnem z dekoracją w postaci romboidalnych płycin. W każdej lukarnie umieszczonych pięć kwadratowych okienek.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, wtórne, jednoskrzydłowe, z górną częścią przeszkloną. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murowaną, prostą balustradą. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyczęściowe, najprawdopodobniej historyczne. W ramach drugiej osi na wysokości drugiej kondygnacji wprawione podłużne okno jednokwaterowe, w kondygnacji poniżej okno kwadratowe tej samej szerokości. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, piętnastoosiowa, rozczłonkowana przez siedmioosiowy ryzalit w części centralnej. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Drzwi wejściowe do budynku jednoskrzydłowe z górną częścią przezierną. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyczęściowe, nad nim małe okienko tej samej szerokości, jednorzędowe, dwudzielne. Na pozostałych osiach znajdują się w większości wtórne okna jednokwaterowe. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi w ramach drugiej kondygnacji podłużne okno jednokwaterowe, w kondygnacji pierwszej kwadratowe okienko o podobnej szerokości. Na drugiej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, drewniane, jednoskrzydłowe. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murowaną, prostą balustradą. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wtórnie obłożony blachą. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, trzyczęściowe. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

17. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 121-123-125 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty stromym dachem czterospadowym, pokrytym dachówką ceramiczną karpówką ułożoną w koronkę.

W połaciach dachu okna mansardowe oraz lukarny powiekowe. Elewacje wtórnie pomalowane z wprowadzonymi sztucznymi podziałami elewacji, zacierającymi historyczną tektonikę obiektu.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, piętnastoosiowa. W części centralnej usytuowane drzwi wejściowe do budynku wtórne, drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe, z usytuowanym powyżej wysokim trójdzielnym naświetlem. W pozostałych osiach na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji okna prostokątne o podziałach w krzyż, wyprowadzonych za pomocą szprosów międzyszybowych. Pomiędzy osią trzecią i czwartą, piątą i szóstą, dziesiątą i jedenastą oraz dwunastą i trzynastą usytuowane lizeny. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem.

Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem. W kondygnacji dachowej pięć umieszczonych symetrycznie lukarn powiekowych, o licach wyłożonych drewnem. Lukarny drugiej i czwartej osi dwukrotnie szersze od pozostałych.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, jednoskrzydłowe, drewniane, płycinowe. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murewaną, pełną balustradą pozbawioną ozdób. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe, z podziałem w tzw. krzyż. W ramach drugiej osi dwa niewielkich rozmiarów jednokwaterowe okienka. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, jedenastoosiowa, rozczłonkowana przez siedmioosiowy ryzalit w części centralnej. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Drzwi wejściowe do budynku jednoskrzydłowe, drewniane, płycinowe, podzielone na piętnaście równych kwater. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe, nad nim małe okienko tej samej szerokości, jednorzędowe, dwudzielne. Na pozostałych osiach znajdują się w okna trójdzielne, dwurzędowe, z podziałami wyprowadzonymi przy użyciu szprosów międzyszybowych. W segmencie ryzalitu na wysokości pierwszej sekcji połaci dachowej centralnie umieszczona lukarna flankowana przez dwa okna mansardowe. Lukarny znajdują się także w centralnych częściach zadaszeń segmentu pierwszego i trzeciego elewacji.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi na każdej kondygnacji kwadratowe, jednokwaterowe okno. Na drugiej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, drewniane, jednoskrzydłowe. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murewaną, prostą balustradą. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. Elewacja zwieńczona silnie uproszczonym gzymsem.

18. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 127-129-131 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy ulicy Kokota. Przykryty stromym dachem czterospadowym, pokrytym dachówką karpiówką. W połaciach dachu okna mansardowe oraz lukarny powiekowe.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, piętnastoosiowa. W części centralnej usytuowane drzwi wejściowe do budynku wtórne, drewniane, jednoskrzydłowe z usytuowanym powyżej dwudzielnym, jednorzędowym naświetlem. W pozostałych osiach na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji okna prostokątne o niejednorodnych podziałach. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem. W kondygnacji dachowej cztery umieszczone symetrycznie lukarny powiekowe, o licach wyłożonych drewnem. W każdej lukarnie umieszczone dwa kwadratowe okienka.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, wtórne, metalowe, pozbawione ozdób. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe, z podziałem w tzw. krzyż. W ramach drugiej osi dwa niewielkich rozmiarów jednokwaterowe okienka. Cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, jedenastoosiowa, rozczłonkowana przez siedmioosiowy ryzalit w części centralnej. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Drzwi wejściowe do budynku jednoskrzydłowe, drewniane, płycinowe, podzielone na sześć kwater. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe, nad nim małe okienko tej samej szerokości, jednorzędowe, dwudzielne. Na pozostałych osiach znajdują się w okna o różnorodnych podziałach. Szerokość otworów okiennych sugeruje, że oryginalne okna był co najmniej trójdzielne. W segmencie ryzalitu na wysokości pierwszej sekcji połaci dachowej centralnie umieszczona lukarna flankowana przez dwa okna mansardowe. Lukarny znajdują się także w centralnych częściach zadaszeń segmentu pierwszego i trzeciego elewacji.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. Na pierwszej osi dwa niewielkich rozmiarów jednokwaterowe okienka. Na drugiej osi usytuowane drzwi wejściowe do budynku, wtórne, jednoskrzydłowe, płycinowe. Do drzwi prowadzą schody jednobiegowe, okolone murowaną, prostą balustradą pozbawioną ozdób. Ponad drzwiami daszek wsparty na dekoracyjnych kroksztynach, wyłożony dachówką ceramiczną karpiówką z gąsiorami u styku połaci. W drugiej kondygnacji okno dwudzielne, dwurzędowe. Wysoki cokół obiektu odznaczony niewielkim uskokiem.

19. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 133-135-137 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką ceramiczną karpiówką ułożoną w koronkę. W pierwszej strefie połaci usytuowane okna mansardowe, w drugiej otwory w typie wolich oczek. Elewacje z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji północno-zachodniej.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem przerwanym u podstawy, usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej dwudzielne dwurzędowe. Drzwi stalowe, wtórne, płycinowe, zwieńczone u góry fragmentem gzymsu. Na pozostałych osiach w ramach pierwszej i drugiej kondygnacji usytuowane okna prostokątne, najczęściej dwudzielne, dwurzędowe z listwą poprzeczną w $\frac{2}{3}$ wysokości. Pomiędzy oknami drugiej i trzeciej oraz siódmej i ósmej osi znajdują się podwójne szerokie lizeny, pomiędzy oknami pozostałych osi jedna szeroka lizena. Na pierwszej osi w pierwszej kondygnacji prostokątne drzwi prowadzące do lokalu usługowego, poprzedzone jednobiegowymi schodami z metalową balustradą w formie poręczy wspartej na słupkach. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku usytuowane drzwi wejściowych do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami ustawionymi od strony północnej, w drugiej taras okolony murem z balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana z murem z balustrady, w której narożach umieszczone są filary, na których wspiera się taras drugiej kondygnacji. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe. Balustrada tarasu pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płycin i narożami nieznacznie wysuniętymi względem lica. Na taras prowadzi okno jednokształtne, jednorzędowe. Na pierwszej osi usytuowane okna dwudzielne, jednorzędowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący oś czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączą się z okapem dachu spływami (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu). Na osi centralnej ponad otworem okiennym pierwszej kondygnacji okrągły medalion okolony liśćmi dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szóstą trójkondygnacyjne, z dwudzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Tak samo

podzielone okna mansardowe. Pomędzy oknami poszczególnych osi artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, trzyosiowa. W centrum elewacji na drugiej osi dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się jednobiegowe schody usytuowane od strony południowo-zachodniej, prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu oraz lokalu usługowego, w drugiej usytuowany jest taras okolony balustradą. W narożnikach pierwszej kondygnacji wsparte są masywne filary, na których oparty jest strop tarasu. Balustrada tarasu pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płycin i narożami nieznacznie wysuniętymi względem lica. Na pierwszej osi osadzone okno prostokątne, dwudzielne, dwurzędowe na wysokości pierwszej kondygnacji. W osi trzeciej okna prostokątne, dwudzielne, przy czym okno drugiej kondygnacji jest o połowę niższe od okna kondygnacji pierwszej. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

20. Budynek mieszkalny usytuowany przy ul. Edmunda Kokota 139-141-143 w dzielnicy Bielszowice

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką ceramiczną karpiówką ułożoną w koronkę. W pierwszej strefie połaci usytuowane okna mansardowe, w drugiej otwory w typie wolicz oczek. Elewacje z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji północno-zachodniej.

Elewacja południowo-wschodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem przerwany u podstawy, usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej dwudzielne dwurzędowe. Drzwi stalowe, wtórne, przeszklone w górnej partii, zwieńczone u góry fragmentem gzymsu. Na pozostałych osiach w ramach pierwszej i drugiej kondygnacji usytuowane okna prostokątne, najczęściej dwudzielne, dwurzędowe z listwą poprzeczną w $\frac{2}{3}$ wysokości. W osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej okna dwurzędowe trójdzielne. Pomędzy oknami drugiej i trzeciej oraz siódmej i ósmej osi znajdują się podwójne szerokie lizeny, pomiędzy pozostałymi oknami jedna szeroka lizena. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja północno-wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku usytuowane drzwi wejściowych do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami ustawionymi od strony północnej, w drugiej taras okolony balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana z murowanej balustrady, w której narożach umieszczone są filary, na których wspiera się taras drugiej kondygnacji. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe. Balustrada tarasu pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płyty i narożami nieznacznie wysuniętymi względem lica. Na taras prowadzi okno pojedyncze, jednorzędowe. Na pierwszej osi usytuowane okna dwudzielne, jednorzędowe, przy czym okno drugiej kondygnacji jest o połowę niższe od okna kondygnacji pierwszej. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

Elewacja północno-zachodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący ós i czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączą się z okapem dachu spływami (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu). Na osi centralnej ponad otworem okiennym pierwszej kondygnacji okrągły medalion okolony liśćmi dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szóstą trzykondygnacyjne, z dwudzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Tak samo podzielone okna mansardowe. Pomiędzy oknami poszczególnych osi artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja południowo-zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji na pierwszej osi dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się jednobiegowe schody usytuowane od strony północnej, prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu. W narożnikach pierwszej kondygnacji wsparte są masywne filary, na których oparty jest strop tarasu. Balustrada tarasu pełna, murowana, z dekoracją w postaci prostokątnych płyty i narożami nieznacznie wysuniętymi względem lica. W osi drugiej okna prostokątne, dwudzielne, przy czym okno drugiej kondygnacji jest o połowę niższe od okna kondygnacji pierwszej. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

21. Budynek dawnego ratusza usytuowany przy ul. 1 Maja 225 w dzielnicy Wirek

Budynek wybudowany w latach 1928-1929 według projektu Tadeusza Michejdy jako siedziba władz gminnych Nowej Wsi (ówczesna nazwa Wirka). Obiekt wzniesiony na planie prostokąta, w zabudowie pierzejowej, przylegający elewacją północną do sąsiadującego budynku mieszkalnego, a od strony elewacji południowej połączony łącznikiem z secesyjnym budynkiem dawnego sądu. Elewacje opracowane w tynku z detalem klinkierowym i piaskowcowym. Dach płaski, kryty papą. Dekoracja obiektu w nurcie Art Déco, bryła nawiązująca do modernizmu.

Elewacja wschodnia (fasadowa): symetryczna, siedmioosiowa. W pierwszej kondygnacji głęboki podcień z arkadami zamkniętymi trójkątnym łukiem. Arkady wsparte na ceglanych filarach opracowanych w taki sposób, że co drugi rząd cegieł jest wysunięty, co tworzy bruzdową fakturę. Filary wsparte na prostych, blokowych bazach. W podcieniu sklepienie nawiązujące do kryształowego. Na filarach wsparte smukłe lizeny, przeciągnięte przez całą

wysokość elewacji. W osiach na drugiej i trzeciej kondygnacji usytuowane wysokie okna, dwudzielne, czterorzędowe. Na pierwszej i siódmej osi w trzeciej i czwartej kondygnacji okna dwudzielne, trzyrzędowe. W czwartej kondygnacji na osiach od drugiej do szóstej okna prostokątne, osadzone horyzontalnie. W dolnej kondygnacji okna dwudzielne, dwurzędowe z podziałem w krzyż, zabezpieczone kratami w wybrzuszeniu w dolnej partii. W centralnej części kondygnacji drzwi do obiektu wpisane w portal o formie zbliżonej do kwadratu. Obramienie portalu tworzą regularne, duże bloki piaskowca, szlifowane na gładko. Portal spięty wydatnym zwornikiem, na którym usytuowany jest trójkątny tympanon ozdobiony elementami jodełki. Drzwi wejściowe drewniane, dwuskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej. Górna część każdego skrzydła z przeszkleniem w formie prostokąta zwieńczonego trójkątnie. Dolne części opracowane w formie płycin z motywem odwróconej jodełki. Cokół elewacji wykonany z piaskowca. Elewacja zwieńczona wysuniętym okapem dachu i uproszczoną attyką.

Elewacja południowa: jednoosiowa, symetryczna. W przyziemiu oraz na drugim i trzecim piętrze w osi okna dwudzielne, dwurzędowe. W poziomie pierwszego piętra łącznik z budynkiem sąsiadującym. Na zachodnim narożniku i na wschód od okna rodzaje płaskich przypór z nieregularnych ciosów piaskowca w formie rustyki. Cokół opracowany w piaskowcu. Elewacja zwieńczona wysuniętym okapem, nad którym znajduje się uproszczona attyka.

Elewacja północna: przylega bezpośrednio do sąsiadującego budynku.

Elewacja zachodnia (tylna): symetryczna, dziewięcioosiowa. W szóstej osi w pierwszej kondygnacji drzwi wejściowe drewniane, jednoskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej, poprzedzone jednobiegowymi schodami z metalową balustradą. W osi pierwszej i drugiej oraz ósmej i dziewiątej w ramach pierwszej, drugiej i trzeciej kondygnacji wysokie dwunastokwaterowe okna, dwudzielne, sześćorzędowe. Okna trzeciej, czwartej, piątej i siódmej osi osadzone w układzie schodkowym. W trzeciej i siódmej osi okna dwudzielne, pięćorzędowe. Okna osi centralnych w większości dwudzielne, sześćorzędowe oprócz okien ostatniej kondygnacji - w ramach osi czwartej okno dwudzielne, ośmiorzędowe, w ramach osi piątej okno dwudzielne, dziesięćorzędowe i w ramach szóstej osi okno dwudzielne dwunastorzędowe. Elewacja zwieńczona silnie wysuniętym okapem dachu.

22. Szkoła usytuowana przy ul. Alojzego Jankowskiego 2 w dzielnicy Wirek

Budynek szkoły wzniesiony w 1937 roku w stylu modernizmu. Pierwotnie niższy niż obecnie, nadbudowany o jedną kondygnację w 1986 roku. Znajduje się w linii zabudowy ulicy 1 Maja i Alojzego Jankowskiego.

Obiekt wzniesiony na rzucie litery „L”, dwuskrzydłowy, z dodatkowym segmentem na przedłużeniu skrzydła zachodniego, w którym zlokalizowana jest sala gimnastyczna. Główna bryła trójkondygnacyjna, podpiwniczona, z wysokim cokółem. Segment mieszczący salę gimnastyczną jednokondygnacyjny. Na przecięciu skrzydeł głównej bryły znajduje się nieznacznie wyższy ryzalit mieszczący wejście do obiektu oraz klatkę schodową. Każdy z segmentów brył obiektu nakryty oddzielnym dachem pulpitowym pokrytym papą.

Elewacja południowa (od strony ulicy Jankowskiego): otynkowana, składająca się z trzykondygnacyjnego dziesięcioosiowego skrzydła głównego oraz ośmioosiowego parterowego segmentu mieszczącego salę gimnastyczną. Na ostatniej osi skrzydła głównego ryzalit licowany cegłą ułożoną w taki sposób, że co drugi jej pas wychodzi nieco poza lico ściany dając wrażenie dynamizmu. W ryzalicie umieszczone duże okna, w pierwszej i ostatniej kondygnacji dwurzędowe, trójdzielne, między nimi wysokie okno trójdzielne, siedmiorzędowe. Okna na pozostałych osiach bryły skrzydła głównego zgrupowane w trzy sekcje. W każdej sekcji mieszczą się trzy okna trójdzielne, dwurzędowe, oddzielone od siebie pasami cegieł. Elewacja zwieńczona gzymsem. Segment mieszczący salę gimnastyczną tynkowany z ceglany cokołem. Na ośmiu osiach wertykalne, czterokwaterowe okna. Segment zwieńczony gzymsem. Przy ryzalicie skrzydła głównego od strony wschodniej dostawiona bryła mieszcząca wejście główne do obiektu, poprzedzone jednobiegowymi schodami. Balustrada schodów oraz ścianka osłaniająca wejście opracowane w cegle. Cegły ułożone w taki sposób, że co drugi ich rząd wychodzi nieco poza lico ściany. Drzwi wejściowe w kształcie pionowego prostokąta, drewniane, dwuskrzydłowe, szklone, o konstrukcji ramowo-płycinowej. Strefa wejścia przykryta płaskim daszkiem.

Elewacja wschodnia (od strony ulicy 1 Maja): otynkowana, trzykondygnacyjna, szesnastoosiowa. Pierwsza oś odcięta od pozostałych rurą spustową. Na każdej kondygnacji pozostałych piętnastu osi okna trójdzielne, dwurzędowe, tworzące horyzontalne linie dzięki umieszczeniu pomiędzy nimi ceglany pasów. Cegły ułożone w taki sposób, że co drugi ich rząd wychodzi nieco poza lico ściany. Pierwsza oś mieści w centrum trzyczędowe, sześciordzielne okno doświetlające klatkę schodową, ograniczone od dołu i od góry czterema niewielkimi wąskimi okienkami w kształcie pionowego prostokąta. Elewacja ukoronowana gzymsem.

Elewacja zachodnia (od strony dziedzińca): symetryczna, trzykondygnacyjna, szesnastoosiowa. Na pierwszej osi znajdują się drzwi wejściowe do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami. Drzwi wejściowe drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe, z górnymi płycinami przeszklonymi. Na pozostałych piętnastu osiach okna trójdzielne, dwurzędowe, tworzące horyzontalne linie dzięki umieszczeniu pomiędzy nimi ceglany pasów. Cegły ułożone w taki sposób, że co drugi ich rząd wychodzi nieco poza lico ściany. Elewacja zwieńczona gzymsem.

Elewacja północna (od strony dziedzińca): składa się z trzykondygnacyjnej bryły skrzydła głównego i jednokondygnacyjnego segmentu sali gimnastycznej. Elewacja skrzydła głównego tynkowana, trzynastoosiowa. W pierwszych jedenastu osiach w ramach każdej kondygnacji osadzone okna prostokątne dwudzielne, pomiędzy którymi znajdują się ceglany pasy. W drugiej i trzeciej kondygnacji osi dwunastej i trzynastej okienka kwadratowe. W pierwszej kondygnacji w/w osi wejście do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami. Drzwi wejściowe drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe, z górnymi płycinami przeszklonymi. Segment sali gimnastycznej dziesięcioosiowy, na każdej osi usytuowane kwadratowe okienko. Elewacja segmentu posiada lico opracowane w cegle. Cegły ułożone w taki sposób, że co drugi ich rząd wychodzi nieco poza lico ściany. obie sekcje zwieńczone gzymsem.

Elewacja boczna północna: ślepa, otynkowana, pozbawiona otworów i elementów architektonicznych, zwieńczona gzymsem.

Elewacja boczna zachodnia: ślepa, otynkowana, z ceglany cokołem, pozbawiona otworów i elementów architektonicznych, zwieńczona gzymsem.

23. Budynek Chóru „Słowiczek” położony przy ul. Zygmunta Krasińskiego 1 w dzielnicy Wirek

Budynek wzniesiony w 1938 roku z inicjatywy członków Chóru „Słowiczek”, powołanego do życia w Nowej Wsi w 1919 roku. Budynek założony pierwotnie na planie prostokąta z wydatnym ryzalitem od strony południowej. Obecnie od strony północnej dostawiona dobudówka, co sprawia, że rzut obiektu przypomina literę „T”. Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły, kryty dachem płaskim wyłożonym papą. Elewacje tynkowane, obecnie część budynku została ocieplona przy pomocy styropianu.

W artykule opracowanym przez F. Sachse pod tytułem *Śpiewacy z Nowej Wsi budują własny dom. Przykład godny naśladowania*, który ukazał się w „Polsce Zachodniej” nr 176 z 1938 roku znajdujemy następujący opis powstającego wówczas obiektu:

„Dowiedzieliśmy się od prezesa, że budowla Domu Śpiewaczego w Nowej Wsi ma kosztować około 50 tys. złotych. Będzie to gmach o pięknych liniach architektonicznych i reprezentacyjnym wyglądzie, którego nie powstydziliby się niejedno większe miasto. Oprócz kilku pomieszczeń świetlicowych, klubowych i mieszkalnych znajdzie się w gmachu sala koncertowa na kilkaset osób. [...]

Plany wykonał bezinteresownie architekt p. Zawada ujęty pięknym odruchem chóru. Roboty budowlane prowadzi p. Cedzich, który jest członkiem chóru „Słowiczek” i jako mistrz murarski posiada odpowiednie kwalifikacje. Roboty blacharskie, instalacyjne i kowalskie podjęły się wykonać miejscowe firmy Triebel, Fryc i Lodek bezinteresownie”.

Elewacja południowa: niesymetryczna, trzysegmentowa. W drugim i trzecim segmencie dwie kondygnacje, segment pierwszy jednokondygnacyjny, mieszczący salę do występów. Segment pierwszy symetryczny, pięcioosiowy, z umieszczonymi na osiach prostokątnymi, osadzonymi wertykalnie oknami sześciokwaterowymi. Przy zachodnim narożniku usytuowany pion kominowy, wystający nieznacznie poza lico elewacji, sprawiający wrażenie dekoracji w formie lizeny. W segmencie drugim osadzone prostokątne okno na wysokości drugiej kondygnacji. W segmencie trzecim, wschodnim jedna oś, w ramach której na wysokości pierwszej i drugiej kondygnacji umieszczono okna trójdzielne, jednorzędowe.

Elewacja zachodnia: pozbawiona dekoracji, symetryczna, zamknięta trójkątnym szczytem. Przy południowym narożniku drzwi wejściowe do obiektu, nad którymi usytuowany daszek dwuspadowy przykryty gontem bitumicznym. Cokół opracowany w płytce klinkierowej.

Elewacja północna: niesymetryczna, trójsegmentowa. Segment zachodni pięcioosiowy z umieszczonymi na osiach prostokątnymi, wertykalnie osadzonymi oknami. Okna czterorzędowe, dwudzielne na wysokości drugiego i trzeciego rzędu. Segment środkowy obejmuje dobudowę z czołem w kształcie trapezu, z umieszczonymi na niej w dolnej części dwoma prostokątnymi oknami. Od strony zachodniej w dobudówce osadzone drzwi. Trzeci segment pozbawiony otworów i dekoracji. W pierwszej kondygnacji podcienie wsparte na narożnym filarze.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, sześcioosiowa. Od lewego boku usytuowany jednoosiowy ryzalit z pasem smukłych okien na osi. Okna sześciorzędowe, dwudzielne. Oś druga i trzecia mieszczą w kondygnacji parteru strefę wejścia do budynku, poprzedzoną jednobiegowymi schodami z balustradą. nad wejściem usytuowany prosty daszek. W drugiej kondygnacji osi drugiej i trzeciej oraz w pierwszej i drugiej kondygnacji osi czwartej i piątej oraz pierwszej kondygnacji osi szóstej usytuowane okna trójdzielne, dwurzędowe. W części szóstej osi bryła budynku nieznacznie cofnięta.

W narożniku znajduje się podcień, wsparty na narożnym filarze. Nad osiami drugą, trzecią, czwartą i piątą zwieńczenie w postaci wysuniętego lekko daszku.

24. Budynek mieszkalny położony przy ul. Ludomira Różyckiego 19 w dzielnicy Wirek

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji południowej i północnej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką zakładkową. Elewacja symetryczna z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji zachodniej.

Elewacja zachodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący osie czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączyły się pierwotnie z okapem dachu spływami wolutowymi (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu, jednak nie ma odtworzonych elementów rzeźbiarskich). Na osi centralnej zamurowany otwór po drzwiach wejściowych do budynku zwieńczony fragmentem gzymsu z ząbkowaniem. Ponad otworem drzwiowym okrągły medalion okolony liśćmi dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szósta trzykondygnacyjne, z dwudzielnymi, jednorzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna jednorzędowe, dwudzielne. Okna mansardowe jednorzędowe, jednodzielne. Pomiędzy oknami artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja północna: symetryczna, jednoosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się schody prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu, w drugiej usytuowany jest taras okolony murem z balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana całkowicie od strony północnej. Na jej zachodniej ścianie widoczne małe okno doświetlające. Schody jednobiegowe zlokalizowane od wschodu. W narożnikach znajdują się niskie lizeny, sięgające około 1,3 wysokości kondygnacji. Balustrada tarasowa ozdobiona prostokątnymi, wgłębными płycinami. Na taras prowadzi okno dwudzielne, dwurzędowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

Elewacja wschodnia: symetryczna, dziewięcioosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej wtórne, jednodelne dwurzędowe, dzielone listwą poprzeczną w $\frac{1}{4}$ wysokości. Drzwi stalowe z przeszkleniem w górnej części, wtórne, bez nawiązań do historycznej stolarki. Na osiach flankujących oś centralną w ramach każdej kondygnacji znajdują się wąskie, prostokątne okna, osadzone horyzontalnie. Jedynie na osi czwartej w pierwszej kondygnacji zlokalizowane jest okno jednodelne, jednorzędowe o standardowych wymiarach. Oś pierwsza i dziewiąta wyznaczone przez okna jednodelne, jednorzędowe. Na osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej okna dwudzielne, jednorzędowe. Pomiędzy osiami znajdują się płytkie lizeny obejmujące dwie kondygnacje. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja południowa: symetryczna, jednoosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się schody prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu, w drugiej usytuowany jest taras okolony mурowaną balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana całkowicie od strony północnej. Na jej zachodniej ścianie widoczne małe okno doświetlające. Schody jednobiegowe zlokalizowane od wschodu. W narożnikach znajdują się niskie lizeny, sięgające około $\frac{1}{3}$ wysokości kondygnacji. Balustrada tarasowa ozdobiona prostokątnymi, wgłębными płycinami. Na taras prowadzi okno dwudzielne, dwurzędowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

25. Budynek mieszkalny położony przy ul. Pawła Kubiny 31 w dzielnicy Wirek

Obiekt wzniesiony w ramach budowy domów dla przesiedleńców z terenów Górnego Śląska, które po podziale pozostały poza Rzeczpospolitą Polską. W ekspertyzie konserwatorskiej wykonanej w 1987 roku budynki wskazane jako przeznaczone dla uchodźców z terenów Śląska Cieszyńskiego. Wzniesione najpewniej pomiędzy 1925 a 1930 rokiem w stylu tradycyjnym. Ich architektura operuje zmodernizowanymi, uproszczonymi formami klasycznymi, kojarzącymi się z popularnym w ówczesnej Rzeczpospolitej stylem swojskim.

Budynek dwukondygnacyjny, z trzecią kondygnacją mieszkalną w dachu, podpiwniczony, założony na rzucie prostokąta z gankami wejściowymi usytuowanymi od strony elewacji wschodniej i zachodniej. Wzniesiony w technologii tradycyjnej, mурowany, tynkowany, usytuowany w linii zabudowy. Przykryty dachem łamanym mansardowym, czterospadowym, pokrytym dachówką zakładkową. Elewacja symetryczna z dekoracją w postaci płytkich lizen oraz rzeźbionym medalionem usytuowanym na elewacji północnej.

Elewacja północna: symetryczna, dziewięcioosiowa, trójsegmentowa. Część centralna ujęta w trójosiowy ryzalit, obejmujący oś czwartą, piątą i szóstą. Ryzalit wyniesiony do poziomu uskoku dachowego, jego naroża łączyły się pierwotnie z okapem dachu spływami wolutowymi (obecnie istnieje tylko zaznaczony kształt zewnętrzny spływu, jednak nie ma odtworzonych elementów rzeźbiarskich). Na osi centralnej zamurowany otwór po drzwiach wejściowych do budynku zwieńczony fragmentem gzymsu z ząbkowaniem. Ponad otworem drzwiowym okrągły medalion okolony liśćmi

dębu z przedstawieniem wędrowca w środku. Osie czwarta i szósta trzykondygnacyjne, z dwudzielnymi, dwurzędowymi oknami na każdej kondygnacji. Segmenty boczne trójosiowe, dwukondygnacyjne, z trzecią kondygnacją w dachu. Na każdej osi okna dwurzędowe, dwudzielne. Okna mansardowe jednorzędowe, jednodelne. Pomędzy oknami osi artykulacja za pomocą płaskich lizen. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku usytuowane drzwi wejściowych do obiektu, w drugiej taras okolony murowaną balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana z murowanej balustrady, w której narożach umieszczone są filary, na których wspiera się taras drugiej kondygnacji. Drzwi wejściowe do obiektu wtórne, metalowe. Na taras prowadzi okno jednodelne, jednorzędowe. Na pierwszej osi na wysokości kondygnacji parteru usytuowane okno z podziałem w tzw. krzyż. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

Elewacja południowa: symetryczna, dziewięćosiowa. Na osi środkowej znajduje się wejście do obiektu oraz okna doświetlające klatkę schodową. Cała oś ujęta pseudoryzalitem wyciągniętym powyżej okapu dachu, zwieńczonym trójkątnym naczółkiem usytuowanym na wysokości uskoku dachowego. Okna klatki schodowej dwudzielne dwurzędowe. Drzwi stalowe, wtórne, bez nawiązań do historycznej stolarki. Na osiach flankujących oś centralną w ramach każdej kondygnacji znajdują się okna z podziałem w krzyż. Oś pierwsza wyznaczona przez niewielkie prostokątne okienka, osadzone horyzontalnie. W osi dziewiętej okna dwudzielne, dwurzędowe z podziałem w krzyż. Na osi drugiej, trzeciej, siódmej i ósmej okna trójdzielne, dwurzędowe. W kondygnacji dachowej na przedłużeniu każdej z osi (oprócz osi centralnej) okno mansardowe. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem koronującym.

Elewacja zachodnia: niesymetryczna, dwuosiowa. W centrum elewacji na pierwszej osi dostawiony ganek na planie prostokąta, przylegający do obiektu swoim dłuższym bokiem. W pierwszej kondygnacji ganku mieszczą się schody prowadzące do drzwi wejściowych do obiektu, w drugiej usytuowany jest taras okolony murowaną balustradą. Pierwsza kondygnacja zabudowana murowaną balustradą, w której narożnikach wsparte są filary, na których opiera się strop tarasu. Schody jednobiegowe zlokalizowane od północy. Na taras prowadzi okno jednodelne. Elewacja zwieńczona klasycznym gzymsem.

26. Kościół pw. Ducha Świętego położony przy ul. Cynkowej w dzielnicy Czarny Las

Historia parafii w Czarnym Lesie rozpoczyna się w 1935 roku, kiedy ustanowiono w tym miejscu lokalię. Początkowo nabożeństwa odbywały się w pomieszczeniach domu położonego przy ul. Janasa 9 (obecnie ul. Tołstoja). Już rok później zdecydowano o budowie kościoła i nabyto w tym celu grunt od Rudzkiego Gwarectwa Węglowego i Spółki Akcyjnej Goduła. 11 lipca 1937 roku nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego. Projekt kościoła opracował Jan Affa. Krzyż na wieżę nowo wybudowanej świątyni wciągnięto w trakcie specjalnego nabożeństwa, które odbyło się 5 października 1937 roku. Poświęcenia dokonał biskup Juliusz Bieniek 16 października 1938 roku. W 1977 roku w wieży kościelnej zamontowano

nowe dzwony (poprzednie zostały zarekwirowane przez hitlerowców). W 1988 roku przeprowadzono remont kościoła, w trakcie którego wnętrze pomalowano według projektu ks. prof. Mariana Zielnioka. Wówczas zorganizowano też wystrój ołtarzy z wykorzystaniem rozparcelowanych historycznych elementów oryginalnych ołtarzy. W 1989 roku rozpoczęto budowę domu parafialnego. W 2003 roku odbył się remont z tytułu szkód górniczych.

Kościół jest nieorientowany, z prezbiterium usytuowanym na osi północno-zachodniej. Założony na planie prostokąta z ryzalitem od strony fasady. W fasadzie zlokalizowana centralnie umieszczona wieża. Część prezbiterialna oraz ramiona transeptu zamknięte prostym murem. Na przecięciu nawy głównej i transeptu zlokalizowana sygnaturka. Wnętrze świątyni halowe, trójnawowe, z nawą główną przykrytą sklepieniem kolebkowym z gurtami i nawami bocznymi przykrytymi drewnianymi stropami. Pomiedzy nawą główną a bocznymi usytuowane smukłe filary ze żłobkowaniem w narożnikach. Od południowego-wschodu do nawy przylega przedsionek na rzucie prostokąta z przylegającymi po obu stronach przedsionkami bocznymi. Od strony północno-zachodniej do prezbiterium przylegają dwa jednokondygnacyjne pomieszczenia na planie litery „L”. Od strony południowo-wschodniej znajdują się wejścia poprzedzone schodkami. Nawą główną przykryta dachem dwuspadowym. Część prezbiterialna przykryta trójspadowym dachem ze spadkami w stronę północno-zachodnią, południowo-zachodnią i północno-wschodnią. Ramiona transeptu również nakryte dachami trzyspadowymi. W części południowo-zachodniej znajduje się czterokondygnacyjna wieża, nakryta wielobocznym hełmem na planie równoramiennego krzyża. Hełm zwieńczony krzyżem. Identycznie opracowany hełm sygnaturki znajdującej się na przecięciu nawy głównej i transeptu. Dach i hełmy wieżowe wykonane z blachy płaskiej. Świątynia wzniesiona w technologii tradycyjnej, murowana z cegły. Od wewnątrz i od zewnątrz otynkowana. Bryła obiektu zwarta, symetryczna. Artykulacja ścian obiektu za pomocą gzymśów.

Elewacja południowo-wschodnia (fasadowa): elewacja symetryczna, siedmioosiowa, dośrodkowa. W centralnej osi usytuowana czterokondygnacyjna wieża. Druga i trzecia kondygnacja wieży na planie kwadratu, kondygnacja czwarta oparta o plan równoramiennego krzyża. Pomiedzy poszczególnymi kondygnacjami zastosowane gzymсы. W drugiej kondygnacji wieży zastosowane otwory okienne - trzy prostokątne okna w układzie triforyjnym (ze środkowym oknem nieznacznie wyższym od okien bocznych) w dolnej partii kondygnacji oraz jedno prostokątne okno osadzone centralnie, znajdujące się w górnej części kondygnacji. centrum kondygnacji ujęte w ozdobną płycinę zwieńczoną gzymsem. W kondygnacji trzeciej prostokątne, wertykalne okno z żaluzjami, wpisane w płytki ryzalit. W czwartej kondygnacji usytuowana tarcza zegarowa. Boczne osie opracowane symetrycznie, tynkowane, zakończone uskokowym szczytem. Na drugiej, trzeciej, piątej i szóstej osi usytuowane prostokątne okienka. W osiach bocznych zlokalizowane drzwi wejściowe do bocznych przedsionków, drewniane, dwuskrzydłowe o konstrukcji deskowej. Od przodu na szerokości osi trzeciej, czwartej i piątej dostawiony jednokondygnacyjny portyk o formie podcienia wspartego na sześciu filarach, wspartych na boniowanych bazach. Portyk przykryty płaskim dachem poprzedzonym zgeometryzowanym gzymsem. Na osi centralnej drzwi wejściowe do świątyni, drewniane, dwuskrzydłowe o konstrukcji deskowej z naświetlem składającym się z sześciu kwadratowych kwater.

Elewacja północno-zachodnia (prezbiterialna): otynkowana, symetryczna, rozczłonkowana, czteroosiowa. W centralnej części dominuje ściana prezbiterium zwieńczona wysokim schodkowym szczytem. W górnej części zlokalizowana kwadratowa wnęka. Poniżej wyprowadzony w tynku rysunek krzyża, wystającego nieznacznie poza lico muru. Dolna kondygnacja przynależna do zakrystii symetryczna, na osiach bocznych usytuowane

okna dwudzielne dwurzędowe, w drugiej i trzeciej osi drzwi wejściowe drewniane, jednoskrzydłowe, płycinowe. Nad drzwiami prosty, wspólny daszek. Wszystkie sekcje zwieńczone uproszczonym gzymsem.

Elewacje boczne: tynkowane, dwunastoosiowe, z cokołem opracowanym w formie boniowania, rozczłonkowane sekcją mieszczącą ramiona transeptu. W części przynależnej do nawy bocznej siedem osi. Na pierwszej usytuowane dwa prostokątne wąskie okna w układzie wertykalnym. Na pozostałych sześciu osiach okna witrażowe czterzędowe, zgrupowane w pary połączone wspólnym parapetem. Część elewacji przynależna do transeptu trzyosiowa, zwieńczona schodkowym szczytem. Na osiach usytuowane wąskie, prostokątne okna witrażowe połączone wspólnym parapetem. Okno środkowe nieco szersze od okien bocznych. Na centralnej osi w górnej partii usytuowane kwadratowe niewielkie okienko. Ostatnia sekcja bocznej elewacji składa się z dwukondygnacyjnej ściany prezbiterium i przylegającej do niej jednokondygnacyjnej bryły pomieszczeń zakrystii. Obie ściany dwuosiowe, z osadzonymi na osiach prostokątnymi oknami witrażowymi. Każda sekcja elewacji zwieńczona gzymsem. W elewacji wschodniej w narożniku pomiędzy nawą a transeptem zlokalizowane boczne wejście do obiektu w postaci jednokondygnacyjnej, prostopadłościennej bryły. Od wschodu osadzone dwie pary drzwi drewnianych, dwuskrzydłowych, płycinowych. Strefę wejścia przykrywa płaski daszek z dość mocno wysuniętym okapem.

27. Budynek Urzędu Miasta położony przy pl. Jana Pawła II 6 w dzielnicy Nowy Bytom

Obiekt został wybudowany w latach 1928-1929 z wykorzystaniem istniejącego budynku municypalnego, pochodzącego z drugiej połowy XIX wieku. Elewacja frontowa zwrócona w stronę placu Jana Pawła II stanowi tym samym zamknięcie północnej pierzei nowobytomskiego rynku. Obiekt pierwotnie trójkondygnacyjny (nadbudowany o jedną kondygnację w okresie powojennym), założony na rzucie odwróconej litery „T”, podpiwniczony, wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły. Elewacje tynkowane z detalami opracowanymi w piaskowcu. Kryty płaskim dachem pokrytym papą. Od strony- północnej dobudowane współczesne elementy w postaci przeszklonych ryzalitów mieszczących pomieszczenia biurowe. Wewnątrz zachowane klatki schodowe.

Elewacja południowa (frontowa): symetryczna, dwudziestotrzyosiowa, rozczłonkowana centralnie umieszczonym, nieco wyższym ryzalitem o szerokości siedmiu osi, mieszczącym wejście główne do obiektu. Partia przyziemia opracowana w formie boniowania. Narożniki obiektu opięte masywnymi ryzalitami obejmującymi przyziemie i dwie kondygnacje. Na osiach usytuowane okna trzorzędowe, dwudzielne. Wyjątkiem są okna osadzone w czwartej kondygnacji ryzalitu - trzorzędowe, trójdzielne oraz okna znajdujące się w drugiej kondygnacji dwudziestej i dwudziestej pierwszej osi - okno sześciudzielne, trzorzędowe. Pod i nad oknami przeciągnięty silnie zredukowany gzyms, obiegający całą szerokość elewacji. Portal wejściowy masywny, z filarami ozdobionymi diamentowymi boniami, na których wsparty jest wydatny gzyms, nakryty daszkiem. Nad nim dekoracje w postaci trzech poziomych belek ułożonych na sobie, wspartych o prostopadłościenny postument. Portal poprzedzony jednobiegowymi schodami.

Elewacja zachodnia: symetryczna, ośmioosiowa. W północnym narożniku opięta ryzalitem, obejmującym dwie kondygnacje i przyziemie. Partia przyziemia opracowana w formie boniowania. Na osiach usytuowane okna trzyczędowe, dwudzielne (za wyjątkiem okien czwartej kondygnacji, które są dwudzielne, dwurzędowe). Pod i nad oknami przeciągnięty silnie zredukowany gzyms. W partii przyziemia na osiach osadzone okna prostokątne. W pierwszej osi drzwi wejściowe drewniane, trzyskrzydłowe, ze skrzydłem środkowym ruchomym. Ponad drzwiami dekoracja w postaci czterech płycin z profilowanymi brzegami. Skrzydła drzwi ozdobione dekoracją płycinową w dolnej części. W części górnej rząd trzech kwadratowych otworów z lustrzanym wypełnieniem, w skrzydle środkowym zarówno rząd otworów jak i płycin jest zdublowany.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, ośmioosiowa. W narożniku na pierwszej osi masywny ryzalit, opinający partię przyziemia i dwie kondygnacje. Na czwartej osi znajdują się drzwi wejściowe do budynku, wpisane w ozdobny portal. Portal tworzą flankujące drzwi pilastry w zredukowanym porządku tokańskim, na których wsparty jest odcinek belkowania. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe, z dwudzielnym naświetlem. Skrzydła drzwiowe z symetryczną dekoracją płycinową. Wejście poprzedzone dwoma schodkami. Ponad portalem na wysokości drugiej i trzeciej kondygnacji elewacja nieznacznie wysunięta poza lico muru, co dodatkowo podkreśla wizualne wyodrębnienie strefy wejścia. Okna na elewacji prostokątne, trzyczędowe, dwudzielne. Pod i nad oknami przeciągnięty zredukowany gzyms.

Elewacja północna: niesymetryczna, silnie rozczłonkowana, z dominującym segmentem ustawionym prostopadle do bryły głównej obiektu. Segment ten jest trzykondygnacyjny, z elewacją wschodnią dziesięcioosiową, ujętą w boczne dwuosiove ryzalitty oraz elewacją zachodnią dziewięćosiową ujętą w wydatne trzyosiowe ryzalitty boczne. Na osiach okna dwudzielne. Po lewej stronie od segmentu znajduje się wejście do budynku. Po prawej stronie półokrągły przeszklony ryzalit. Stolarka okienna zróżnicowana. Elewacje tynkowane.

28. Budynek kina „Patria” usytuowany przy ul. Chorzowskiej 3 w dzielnicy Nowy Bytom

Obiekt wzniesiony w 1937 roku w stylu modernizmu z zastosowaniem elementów tzw. architektury okrętowej według projektu opracowanego przez Przedsiębiorstwo Budowlane A. Wons z Chorzowa. Wybudowany na planie prostokąta, na ruszcie stalowym, z wypełnieniem ceglanym i tynkowanymi elewacjami. Przekrycie dachowe stanowią więzary stalowe, na których spoczywają krokwie drewniane i deskowanie. Dach jest płaski i pokryty papą. Obiekt w części dwukondygnacyjny, częściowo podpiwniczony. Bryła obiektu zwarta, elewacje niesymetryczne.

Elewacja północna: niesymetryczna, dwusegmentowa, z ryzalitem znajdującym się w lewej części elewacji. Ryzalit o tynkowanej powierzchni, bez otworów, jedynym elementem dekoracyjnym jest maszt flagowy zlokalizowany w jego górnej części. Maszt zakotwiczony w elewacji za pomocą dwóch par metalowych obejm w kształcie ceowników. Na zachodniej ścianie ryzalitu wprawiony neon z napisem „kino”. Segment zachodni mieści w kondygnacji parteru wejście do obiektu. Strefa wejścia wycofana w głąb, od lewej strony zamknięta bryłą ryzalitu, od prawej parterowym ryzalitem o identycznej szerokości. Dwie pary drzwi wejściowych wtórne, metalowe, otoczone opaską o ryflowanych brzegach. W narożnikach ryzalitów na

wysokości pierwszej kondygnacji prostokątne wnęki na afisze, otoczone ryflowaną opaską. W ryzalicie prawym od frontu zlokalizowane drzwi wejściowe z witryną. Segment drugi elewacji ponad kondygnacją parteru pięcioosiowy. Na trzech pierwszych osiach usytuowane okna po dwa wertykalnie ułożone prostokątne okna, ujęte w prostą opaskę o ryflowanym profilu. Każde okno podzielone na trzy równe kwatery za pomocą listew podziałowych znajdujących się w $\frac{1}{3}$ i w $\frac{2}{3}$ wysokości okna. Ponad oknami usytuowany prosty daszek. Na osi czwartej i piątej po jednym bulajowym okienku, okolonym opaską o ryflowanych brzegach.

Elewacja wschodnia: niesymetryczna, podzielona na trzy sekcje. Sekcja północna i południowa tej samej wysokości, nieznacznie wyższe od sekcji centralnej. W sekcji południowej brak otworów oraz elementów architektonicznych. Sekcja centralna mieści w pierwszej kondygnacji wyjścia ewakuacyjne z budynku, poprzedzone niskimi jednobiegowymi schodkami z mурowaną, pełną balustradą. Drzwi usytuowane są w środkowej części segmentu, ponad nimi prosty daszek z wydatną obróbką blacharską. Drzwi prostokątne, dwuskrzydłowe, drewniane, o konstrukcji deskowej. Sekcja północna elewacji sześćosiowa. Na pierwszych trzech osiach w dolnej części elewacji osadzone kwadratowe otwory okienne. W osi czwartej i piątej zlokalizowane po trzy wertykalnie ułożone prostokątne okna, obejmujące całą wysokość elewacji, ujęte w prostą opaskę o ryflowanym profilu. Każde okno podzielone na dziewięć prostokątnych kwater, listwy podziałowe znajdujące się w $\frac{1}{3}$ i w $\frac{2}{3}$ wysokości okna szersze od pozostałych. W piątej osi widoczne proste jednoskrzydłowe drzwi o konstrukcji deskowej, nad nimi usytuowano w rzędzie pięć okrągłych bulajowych okienek okolonych opaskami o ryflowanej powierzchni. Elewacja zwieńczona gzymsem.

Elewacja południowa: pozbawiona dekoracji, tynkowana. W lewym górnym narożniku znajduje się okrągły otwór wentylacyjny. W centrum wyodrębniony niewielki ryzalit. Całość zwieńczona gzymsem.

Elewacja zachodnia: pozbawiona dekoracji, tynkowana. Składa się z dwóch segmentów, segment północny jest wyższy od południowego. Całość elewacji zwieńczona gzymsem.

29. Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w dzielnicy Bykowina

Historia istnienia parafii w Bykowie sięga 1 sierpnia 1925 roku, wówczas została ona erygowana, a pierwszym proboszczem został ks. Karol Fabiś. 26 czerwca 1935 roku Rada Parafialna podejmuje decyzję o budowie świątyni. W tym celu zakupiono od firmy „Wirek” Kopalnia S.A. Chebzie działki o łącznej powierzchni 4600 m². Kamień węgielny pod budowę kościoła położono 25 sierpnia 1935 roku, a 8 grudnia tego samego roku ks. Augustyn Potyka dokonał poświęcenia świątyni. Kościół został wybudowany według projektu Jana Affy, popularnego wówczas w kręgach kościelnych katowickiego architekta. Projekt wykazuje ogromne podobieństwa względem projektu kościoła pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Piekarach Śląskich Kozłowej Górze tego samego architekta, który wzniesiono dwa lata później od świątyni bykowińskiej. W 1936 roku obok kościoła w Bykowie wzniesiono plebanię. W latach 1955-1956 uporządkowano teren wokół świątyni i wzniesiono kamienne ogrodzenie. W latach 1983-1985 teren parafii uzupełniono o dom katechetyczny, wybudowany według projektu inż. Adolfa Cogle. Wnętrze świątyni dostosowano do zasad liturgii

posoborowej w latach 1964-1965 - podwyższono wówczas prezbiterium, wstawiono mensę ołtarzową, zlikwidowano wiszącą ambonę i wykonano ambonkę, wstawiono balaski oraz witraże w prezbiterium. Wówczas wykonano również krzyż z tłuczonej porcelany znajdujący się na elewacji wschodniej.

Kościół orientowany, założony na planie prostokąta, z nieco wysuniętą częścią prezbiterialną zamkniętą murem prostym oraz częścią wieżową od strony zachodniej. Wnętrze świątyni trójnawowe, z nawą główną przykrytą sklepieniem kolebkowym i nawami bocznymi przykrytymi drewnianymi stropami. Od zachodu do nawy przylega przedsionek na rzucie zbliżonym do kwadratu, z przylegającymi po obu stronach klatkami schodowymi i przedsionkami bocznymi. Od strony wschodniej do prezbiterium przylegają dwa pomieszczenia na planie prostokąta stanowiące przedłużenie naw bocznych, z dostawionymi wejściami od strony południowej i północnej. Wejścia poprzedzone schodkami. Nawa główna przykryta dachem trójspadowym, ze spadkami w stronę północną, południową i wschodnią. Część prezbiterialna również przykryta trójspadowym dachem ze spadkami w tych samych kierunkach. Wejścia do zakrystii kryte daszkami dwuspadowymi o niewielkim kącie nachylenia połaci. W części zachodniej znajduje się wtopiona w korpus nawowy czterokondygnacyjna wieża, nakryta ściętym hełmem ostrosłupowym, na który nałożony jest ośmiopłaciowy daszek zwieńczony kulą z krzyżem. W połaci dachu nawy, tuż przy prezbiterium, usytuowana czworoboczna sygnaturka nakryta czterospadowym dachem, zwieńczonym kulą i krzyżem. Dach i hełmy wieżowe wykonane z blachy płaskiej miedzianej. Świątynia wzniesiona w technologii tradycyjnej, murowana z cegły. Od wewnątrz zastosowany tynk, od zewnątrz tynk natryskowy tzw. baranek w kolorze piaskowym. Bryła obiektu zwarta, skonstruowana na zasadzie addycji form. Dekoracja architektoniczna ograniczona do cokołu wyłożonego kamieniem oraz piaskowcowego gzymsu koronującego i parapetów pod oknami pierwszej kondygnacji.

Elewacja zachodnia: symetryczna, dośrodkowa, pięcioosiowa, z czterokondygnacyjną wieżą na osi centralnej. Na osiach zewnętrznych oraz w osi centralnej, wieżowej znajdują się drzwi wejściowe do obiektu, zwieńczone odcinkami gzymsu. Drzwi główne drewniane, dwuskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej, przeszklone w górnej partii za pomocą czterech symetrycznie rozmieszczonych kwadratowych otworów. Każde skrzydło zdobione czterema płycinami, krótszymi w górnej partii, między które wpisany jest kuty krzyż, ozdobiony na końcach ramion i ich przecięciu dekoracją w postaci płaskiego kwiatu. Drzwi znajdujące się po bokach jednoskrzydłowe, drewniane, o konstrukcji deskowej, z zewnątrz dekorowane kutym krzyżem. Osie boczne odchodzą od osi głównej w układzie schodkowym - oś druga i czwarta ma wysokość dwóch kondygnacji, oś pierwsza i piąta jednej. Na każdej z nich usytuowane prostokątne okno. Wieża przepruta otworami okiennymi o różnych wielkościach i kształtach: ponad portykiem trzy prostokątne, usytuowane wertykalnie otwory okienne w układzie trzyosiowym - wyższe okna znajdują się na osiach zewnętrznych. W trzeciej kondygnacji wieży prostokątny, ustawiony wertykalnie otwór okienny, flankowany po bokach szeregiem trzech małych kwadratowych okienek (okna wypełnione metalowymi żaluzjami). W zwieńczeniu wieży metalowy zegar.

Elewacja północna i południowa: niesymetryczna, trójczłonowa, składająca się z trzonu prezbiteryjnego, nawowego oraz wieżowego. Trzon nawowy symetryczny, artykułowany przez pięć osi, na których zlokalizowane są pary prostokątnych okien w układzie wertykalnym. Okna pierwszej kondygnacji są dwa razy wyższe od okien kondygnacji drugiej oraz ozdobione piaskowcowym parapetem u dołu. W dolnych oknach wstawione również metalowe kraty o prostym, geometrycznym rysunku. Całość tego fragmentu elewacji zwieńczona gzymsem. Wysoki cokół wyłożony jest natomiast kamieniem łamanym. Trzon wieżowy jednoosiowy, w trzeciej kondygnacji wieży trzy okienka w kształcie kwadratu usytuowane na jednej

osi, w zwieńczeniu wieży widoczny metalowy zegar. Trzon prezbiterialny jednoosiowy, ze smukłym oknem oraz z prostokątnym otworem drzwiowym poprzedzonym schodkami, mieszczącym wejście do przedsionka zakrystyjnego. Drzwi do przedsionka jednoskrzydłowe, drewniane, o konstrukcji deskowej, z zewnątrz dekorowane kutym krzyżem.

Elewacja wschodnia: trzyosiowa, symetryczna, oś środkową wyznacza ślepa ściana prezbiterium, osie boczne niższe, jednokondygnacyjne, mieszczą wejścia do zakrystii. Na osiach bocznych usytuowane prostokątne okno w układzie wertykalnym. Ściana prezbiterium ozdobiona krzyżem wyłożonym tłuczoną porcelaną.

30. Budynek szkoły położony przy ul. Ignacego Łukasiewicza 7 w dzielnicy Kochłowice

Budynek wzniesiony w 1939 roku. Wykazuje ogromną zbieżność z architekturą szkoły wybudowanej przy ul. Dekerta 1 w Katowicach. Szkoła ta została zaprojektowana w 1936 roku przez Leona Dietz d'Arma, popularnego na Śląsku architekta. Zbieżność formalna pozwala sądzić, że obiekt kochłowicki to także dzieło tego znanego architekta. Przemawia za tym także fakt, że Dietz d'Arma był projektantem opracowującym projekty typowe dla śląskich szkół powszechnych, które w 1937 roku zamówił u niego Śląski Urząd Wojewódzki, architektura obiektów szkolnych leżała więc w kręgu jego zainteresowań.

Budynek wzniesiony na rzucie litery „L” z wejściem głównym umieszczonym w narożu. Elewacje tynkowane z dekoracją architektoniczną w postaci elementów opracowanych w cegle. Bryła zwarta. Narożniki obiektu uformowane w postaci smukłych, wyoblonych lizen oraz zastosowanie okrągłych okienek pozwala umieścić ten obiekt w kręgu nurtu tzw. architektury okrętowej (streamline). W latach 1960-1961 do budynku dobudowano jednokondygnacyjną salę gimnastyczną. Obiekt wielokrotnie przechodził przez naprawy związane z usuwaniem szkód górniczych. We wnętrzu zachowane posadzki z lastrico oraz balustrady klatek schodowych. Nie utrzymała się historyczna stolarka.

Elewacja północna (boczna): niesymetryczna, czteroosiowa, z ryzalitem po stronie wschodniej, obejmującym około 1/3 szerokości elewacji. Ryzalit bez otworów i dekoracji architektonicznych, otynkowany z ceglany cokołem, o zaokrąglonym narożniku. Druga sekcja elewacji trzykondygnacyjna. Na pierwszej osi osadzone okna czterodzielne, dwurzędowe, podzielone na równe kwatery. Okna drugiej, trzeciej i czwartej osi dwudzielne dwurzędowe, z kwadratowymi kwaterami, oddzielone od siebie za pomocą pasów cegieł. Pasy ułożone w taki sposób, że co drugi rząd jest nieznacznie wysunięty poza lico muru. Pod oknami przeciągnięty prosty gzyms. Okna drugiej, trzeciej i czwartej osi posiadają gzyms wspólny. W cokole trzy otwory okienne, dwa okna dwudzielne, dwurzędowe i jedno okienko bulajowe. Tuż przy krawędzi ryzalitu zlokalizowane drzwi wejściowe. Ponad drzwiami daszek metalowy wsparty na trzech cienkich słupkach. Elewacja zwieńczona gzymsem.

Elewacja wschodnia (tylna): niesymetryczna, dziesięcioosiowa, trzysegmentowa. Segment centralny pięcioosiowy, trzykondygnacyjny z trzecią kondygnacją cofniętą względem reszty bryły. W każdej kondygnacji na osiach usytuowane okno trójdzielne, dwurzędowe. Pomiędzy oknami ceglane, bruzdowane słupki, w pierwszej kondygnacji ściągnięte do dołu i tworzące smukłe lizeny. Segment południowy oddzielony od centralnego za pomocą

smukłej, wyoblonej lizeny. Posiada dwie osie - na pierwszej usytuowane dwa okrągłe okienka, na drugiej w każdej kondygnacji okno trójdziałne, dwurzędowe ze słupkiem opracowanym w cegle usytuowanym po lewej stronie okna. Przy pierwszej osi w kondygnacji parteru drzwi wejściowe poprzedzone jednobiegowymi schodami z pełną balustradą. Drzwi prowadzą do krótkiego łącznika pomiędzy gmachem szkoły a dobudowaną salą gimnastyczną. Trzeci segment elewacji trzyosiowy z oknami dwudzielnymi, dwurzędowymi. Okna oddzielone od siebie za pomocą ceglanych, bruzdowanych słupków. Pod oknami przeciągnięty gzymś, wspólny dla okien wszystkich osi w ramach danej kondygnacji. Cokół ceglany z dwoma oknami w przyziemiu. Okna dwudzielne, dwurzędowe, usytuowane w pierwszej i trzeciej osi segmentu. Od strony południowej segment doświetlony wysokim, prostokątnym oknem dwudzielnym, pięciorzędowym. Południowy narożnik elewacji zaokrąglony. W partii dolnej wejście do budynku, nad którym zlokalizowany jest wysunięty, prosty daszek. Elewacja zwieńczona gzymsem.

Elewacja południowa: niesymetryczna, dwusegmentowa, z jednym segmentem przynależnym do bryły szkoły i drugim mieszczącym salę gimnastyczną. Sekcja pierwsza sześćoosiowa, rozczłonkowana ryzalitem klatki schodowej. Ryzalit nieco wyższy od reszty bryły, o wyoblonych narożnikach. Od strony południowej artykułowany przy pomocy prostokątnych płycin, w części zachodniej i wschodniej ryzalitu duże okna doświetlające klatkę schodową (trzy okna dwudzielne, dwurzędowe, ułożone wertykalnie). W drugiej i trzeciej kondygnacji osi pierwszej, drugiej i trzeciej okna dwudzielne, dwurzędowe połączone u dołu wspólnym gzymsem. W pierwszej kondygnacji w/w osi usytuowane wejście do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami skierowanymi w stronę zachodnią. Schody z balustradą pełną, murowaną, w partii cokołu ozdobioną cegłą ułożoną w taki sposób, że co drugi rząd jest nieznacznie wysunięty względem lica muru. Od strony południowo-zachodniej balustradę zamyka słupek prostopadłościenny, zwieńczony parapetem, na którym ustawione są dwie betonowe kule. Na piątej osi trzy okrągłe okienka. Szósta oś wysokości około 1 i ½ kondygnacji posiada w centrum prostokątne, osadzone horyzontalnie trójdziałne okno. Segment elewacji przynależny do sali gimnastycznej tynkowany, pozbawiony dekoracji.

Elewacja zachodnia: piętnastoosiowa, z ryzalitem obejmującym trzy zewnętrzne osie w partii południowej. Ryzalit od północy zakończony smukłym, zaokrąglonym narożnikiem. Na osiach usytuowane okna dwudzielne, dwurzędowe, zgrupowane w trójki. Okna każdej trójki połączone wspólnym gzymsem podokiennym. Pomiedzy oknami ceglane, bruzdowane słupki. Cokół ceglany. Elewacja zwieńczona gzymsem.

31. Budynek Biblioteki Miejskiej położony przy ul. Ignacego Kaczmarka 38 w dzielnicy Halemba

Budynek założony na planie prostokąta, wzniesiony najprawdopodobniej w 1933 roku na parceli zakupionej od Piotra Zdebla. W obiekcie mieściła się siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej, a w latach 1933 - 1945 na piętrze znajdowała się również siedziba gminy. Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły, otynkowany. Posiada dwie kondygnacje. Bryła zwarta, z masywnymi ryzalitami po obu stronach elewacji frontowej. Przykryty płaskim dachem krytym papą. Od strony zachodniej przylega do budynku położonego pod adresem Kaczmarka 36.

Elewacja północna (frontowa): symetryczna, czteroosiowa, z głęboką centralną wnęką na całej wysokości elewacji, mieszczącą wejście do obiektu. Okna pierwszej i drugiej osi tożsame, dwurzędowe, trójpodziałowe. Okna górnej kondygnacji wtórne, wykonane z PCV. W czwartej osi w kondygnacji

parteru osadzone okno dwurzędowe pięciodzielne, w drugiej kondygnacji okno dwudzielne, z podziałem wertykalnym w $\frac{1}{3}$ szerokości okna. We wnęce usytuowane drzwi wejściowe, drewniane, dwuskrzydłowe. Każde skrzydło przeszklone, składające się z pięciu kwadratowych kwater, podzielonych przekątnymi na trójkąty. Podziały opracowane za pomocą wąskich listewek. Nad drzwiami usytuowane okno dwurzędowe, trójdzielne. Oś pierwsza, druga i czwarta ozdobione zgeometryzowanym boniowaniem w postaci flankujących okna rzędów czterech prostokątnych płycin. Elewacja zwieńczona szerokim, uproszczonym gzymsem.

Elewacja zachodnia: przylegająca bezpośrednio do wschodniej elewacji kamienicy oznaczonej adresem ul. Kaczmarka 36.

Elewacja wschodnia: otynkowana, dwuosiowa, zwieńczona trzystopniowym szczytem, ukształtowanym w taki sposób, że najwyższy stopień znajduje się przy elewacji frontowej a najniższy przy elewacji tylnej. W kondygnacji parteru na osiach osadzone okna trzydzielne, dwurzędowe.

32. Budynek szkoły położony przy ul. Ignacego Kaczmarka 9 w dzielnicy Halemba

Budynek wzniesiony w latach 1938-1941 z wykorzystaniem historycznego budynku szkoły, pochodzącego z lat 1906-1908. Budynek historyczny został włączony w bryłę modernistycznej szkoły (to południowo-wschodnie skrzydło obiektu). W latach 80-tych do historycznej bryły dobudowano salę gimnastyczną. Obiekt modernistyczny wzniesiono na planie wydłużonego prostokąta z ryzalitami znajdującymi się w jego zachodniej części, usytuowanymi na elewacji frontowej i tylnej (południowej i północnej). Obiekt wzniesiony w technologii tradycyjnej, murowany z cegły, przykryty płaskim dachem pokrytym papą. Bryła zwarta, elewacja otynkowana, z cokołem opracowanym w cegle klinkierowej. We wnętrzu zachowały się balustrady klatek schodowych oraz stolarka drzwiowa i ryflowane kafle w przedsionku. Obiekt został poddany termomodernizacji.

Elewacja południowa (frontowa): niesymetryczna, dwukondygnacyjna, siedemnastoosiowa, rozczłonkowana w czwartej osi ryzalitem mieszczącym klatkę schodową, nieznacznie wyższym od reszty bryły. Trzy pierwsze osie ujęte w ryzalit nieznacznie wysunięty względem reszty elewacji. Na osiach zlokalizowane okna trójdzielne, dwurzędowe. W ryzalicie w dolnej części okno trójdzielne, dwurzędowe, wyżej okno doświetlające klatkę schodową trójdzielne, sześciorzędowe. W piątej osi mieści się wejście do obiektu poprzedzone prostym daszkiem wspartym na narożnym filarze opracowanym w cegle. Ponad daszkiem, w drugiej kondygnacji, usytuowane okrągłe okienko. Drzwi wejściowe drewniane, dwuskrzydłowe z czterokwaterowym naświetlem (dwudzielnym, dwurzędowym). W $\frac{2}{3}$ wysokości drzwi są przeszklone, zabezpieczone metalowymi kratami z motywem rombu. Na osiach od szóstej do dwunastej usytuowane okna trójdzielne, dwurzędowe. Na osiach od trzynastej do siedemnastej okna dwudzielne, dwurzędowe. Cokół budynku opracowany w cegle ułożonej w taki sposób, że co drugi jej rząd jest nieznacznie wysunięty przed lico muru. Elewacja otynkowana.

Elewacja wschodnia (boczna): symetryczna, dwuosiowa, dwukondygnacyjna. Na pierwszej osi usytuowane niewielkie kwadratowe okienko tuż przy okapie dachu. Na osi drugiej prostokątne okno bez podziałów w kondygnacji pierwszej oraz okno trójdzielne, dwurzędowe w kondygnacji drugiej. Elewacja otynkowana.

Elewacja północna (tylna): niesymetryczna, siedmioosiowa, rozczłonkowana ryzalitem obejmującym piątą, szóstą i siódmą oś. W osi trzeciej w dolnej kondygnacji usytuowane wejście do obiektu poprzedzone jednobiegowymi schodami z pełną, murowaną balustradą o schodkowej formie. Drzwi do obiektu drewniane, dwuskrzydłowe, z czterokwaterowym naświetlem (prostokątne kwatery ułożone w jednym rzędzie). Drzwi przeszklone w $\frac{3}{4}$ wysokości, zabezpieczone kratą z motywem rombu. Okna zlokalizowane na osiach trójdzielne, dwurzędowe. W części wschodniej usytuowane boczne skrzydło, należące do historycznego budynku. Elewacje tynkowane.

Elewacja boczna (zachodnia): niesymetryczna, trzyosiowa, dwusegmentowa. Segment drugi wysunięty względem pierwszego, dwukondygnacyjny, z trójdzielnymi, dwurzędowymi oknami na trzech osiach. Segment pierwszy otynkowany, bez otworów i ozdób. Cokół elewacji opracowany w cegle ułożonej w taki sposób, że co drugi jej rząd jest nieznacznie wysunięty przed lico muru.

Dom Harcerza, ul. Szczęść Boże 4

Elewacja frontowa i detal elewacji frontowej

Dom Harcerza, ul. Szczęść Boże 4

Elewacja tylna - stolarka okienna

Drzwi w przedsionku

Młodzieżowy Dom Kultury - ul. Wincentego Janasa 28

Elewacja frontowa i elewacja tylna

Młodzieżowy Dom Kultury - ul. Wincentego Janasa 28

Główna klatka schodowa i wnętrze sali widowiskowej

Budynek mieszkalny - ul. Wincentego Janasa 17

Elewacja tylna

Drzwi wejściowe na elewacji bocznej

Domy mieszkalne - ul. Jana Matejki 2-12

Elewacja tylna

Domy mieszkalne - ul. Jana Matejki 2-12

Elewacja frontowa i historyczne zwieńczenie dachu elewacji tylnej

Domy mieszkalne - ul. Jana Matejki 2-12

Oryginalne drzwi wejściowe do klatek schodowych

Domy mieszkalne - ul. Jana Matejki 7-9

Elewacja tylna, fragment elewacji tylnej oraz fragment elewacji frontowej

Dom mieszkalny - ul. Jana Matejki 11

Elewacja tylna oraz stolarka drzwiowa w elewacji frontowej

Dom mieszkalny - ul. Jana Matejki 11

Elewacja frontowa i elewacja boczna

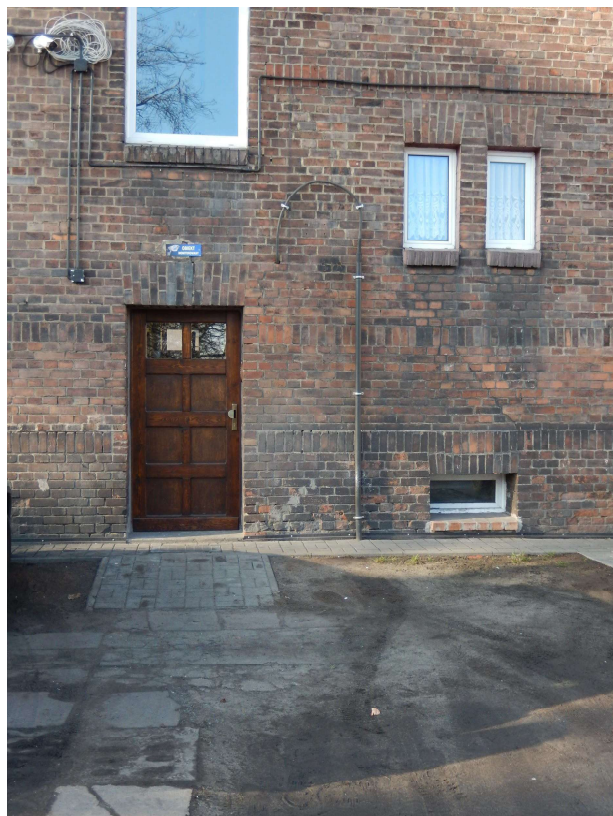
Dom mieszkalny - ul. Piastowska 7A

Elewacja frontowa i detal elewacji frontowej

Dom mieszkalny - ul. Piastowska 7A

Elewacja tylna i drzwi wejściowe do klatki schodowej

Szkoła - ul. Ryszarda Sprusa 4

Elewacja frontowa

Szkoła - ul. Ryszarda Sprusa 4

Elewacja tylna i detal elewacji tylnej przed remontem

Zespół domów mieszkalnych - ul. Sportowców 12-14

Elewacja frontowa budynku nr 12 oraz fragment elewacji tylnej budynku nr 14

Zespół domów mieszkalnych - ul. Sportowców 12-14

Detal elewacji tylnej budynku nr 12 oraz okienka piwniczne w budynku nr 12

Zespół domów mieszkalnych - ul. Sportowców 12-14

Budynek gospodarczy usytuowany pomiędzy obiektami mieszkalnymi - widok od strony północnej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 149

Elewacja frontowa i drzwi usytuowane na elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 149

Elewacja tylna

Budynek mieszkalny - ul. Bielszowicka 114

Elewacja tylna i okno klatki schodowej zlokalizowane na elewacji tylnej

Budynek mieszkalny - ul. Bielszowicka 114

Elewacja frontowa i drzwi wejściowe usytuowane na elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Bielszowicka 114

Detale elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Równoległa 9-9A-9B

Elewacja frontowa - zdjęcia archiwalne oraz detal elewacji frontowej obecnie

Budynek mieszkalny - ul. Równoległa 9-9A-9B

Elewacja tylna i drzwi wejściowe położone na elewacji tylnej

Budynek mieszkalny - ul. PCK 2-4-6

Elewacja frontowa i płaskorzeźba usytuowana na elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. PCK 2-4-6

Elewacja tylna i boczna (północna)

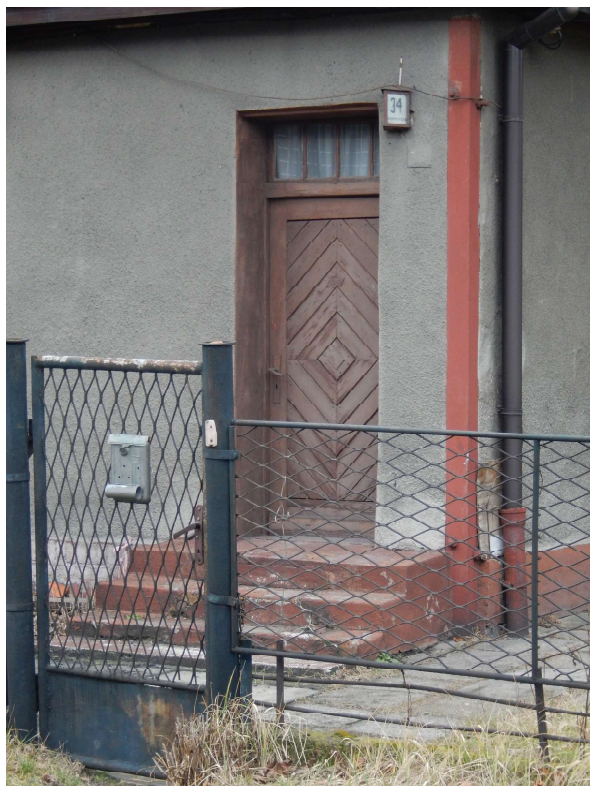
Osiedle domków przy ul. Jana Kasprowicza

Widok ogólny oraz mansarda w dachu

Osiedle domków przy ul. Jana Kasprowicza

Historyczne drzwi wejściowe oraz historyczne okno usytuowane w elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 109-111-113

Elewacja frontowa i boczna (zachodnia)

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 109-111-113

Drzwi wejściowe w elewacji wschodniej oraz drzwi wejściowe w elewacji tylnej (południowej)

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 115-117-119

Elewacja frontowa i drzwi wejściowe do klatki schodowej w elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 115-117-119

Lukarna w dachu od strony elewacji tylnej oraz drzwi wejściowe zlokalizowane w elewacji tylnej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 121-123-125

Elewacja frontowa i drzwi wejściowe zlokalizowane w elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 121-123-125

Drzwi wejściowe w elewacji tylnej oraz lukarna usytuowana w połaci dachu od strony elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 127-129-131

Widok elewacji frontowej oraz elewacja boczna (wschodnia)

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 127-129-131

Drzwi wejściowe zlokalizowane w elewacji bocznej (wschodniej) oraz lukarna w połaci dachu od strony elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 133-135-137

Elewacja frontowa i elewacja boczna (zachodnia)

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 133-135-137

Fragment elewacji tylnej, widok schodów w klatce schodowej, lukarna w połaci dachu od strony elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 139-141-143

Elewacja tylna i elewacja boczna (zachodnia)

Budynek mieszkalny - ul. Edmunda Kokota 139-141-143

Elewacja frontowa i płaskorzeźba osadzona na elewacji frontowej

Dawny ratusz - ul. 1 Maja 225

Widok podcieni w elewacji frontowej oraz elewacja tylna

Dawny ratusz - ul. 1 Maja 225

Widok podcieni w elewacji frontowej, drzwi wejściowe do obiektu oraz widok klatki schodowej

Dawny ratusz - ul. 1 Maja 225

Detale historycznej boazerii we wnętrzu oraz sala posiedzeń

Szkoła - ul. Alojzego Jankowskiego 2

Elewacja frontowa oraz detal elewacji od strony ul. Jankowskiego

Szkoła - ul. Alojzego Jankowskiego 2

Elewacja tylna i detal elewacji tylnej sali gimnastycznej

Szkoła - ul. Alojzego Jankowskiego 2

Widok elewacji od strony ul. 1 Maja i od strony ul. Jankowskiego sprzed nadbudowy (zdjęcia pochodzą z kroniki szkolnej)

Szkoła - ul. Alojzego Jankowskiego 2

Balustrada głównej klatki schodowej oraz drzwi wejściowe zewnętrzne i wewnętrzne

Siedziba Chóru Słowiczek - ul. Zygmunta Krasińskiego 1

Widok elewacji bocznej (od strony południowej) oraz frontowej

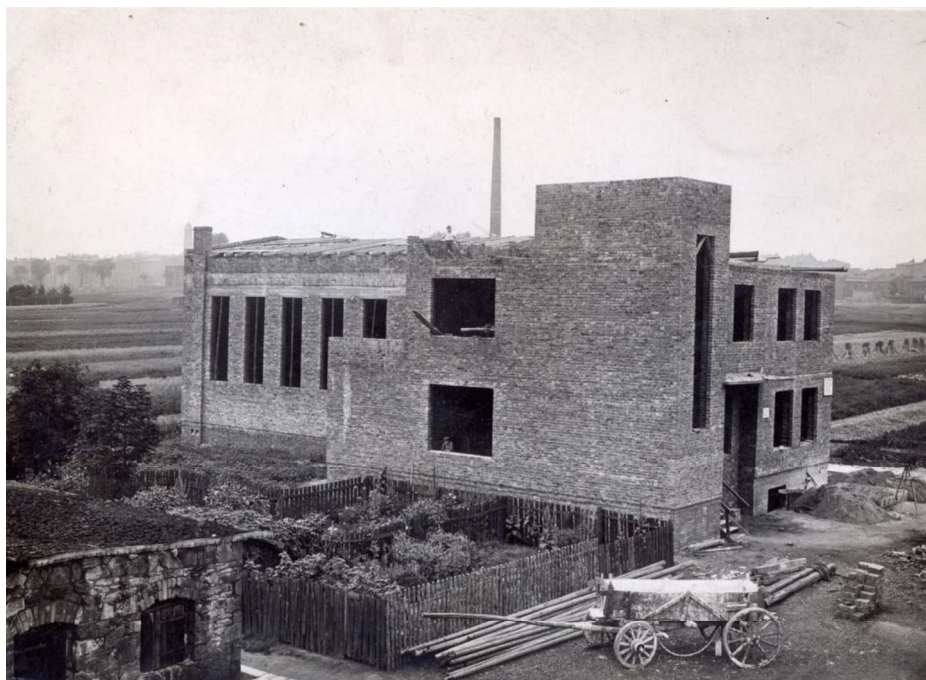
Siedziba Chóru Słowiczek - ul. Zygmunta Krasińskiego 1

Strefa wejściowa do obiektu sprzed termomodernizacji oraz widok elewacji bocznej (od strony północnej)

Siedziba Chóru Słowiczek - ul. Zygmunta Krasieńskiego 1

Budynek w trakcie budowy w 1938 roku (zdjęcia archiwalne należące do członków Chóru Słowiczek)

Budynek mieszkalny - ul. Ludomira Różyckiego 19

Widok elewacji frontowej (zdjęcie pochodzi z dokumentacji konserwatorskiej z 1987 roku) oraz detal elewacji frontowej

Budynek mieszkalny - ul. Ludomira Różyckiego 19

Widok elewacji tylnej oraz fragment ganku od strony północnej

Budynek mieszkalny - ul. Pawła Kubiny 31

Widok elewacji tylnej oraz fragment elewacji frontowej

Kościół pw. Ducha Świętego - ul. Cynkowa 22

Widok fasady oraz elewacja od strony prezbiterium

Kościół pw. Ducha Świętego - ul. Cynkowa 22

Wejście boczne oraz wejście główne

Kościół pw. Ducha Świętego - ul. Cynkowa 22

Widok kościoła od strony wschodniej oraz drzwi wejściowe do bocznego przedsionka w elewacji frontowej

Kościół pw. Ducha Świętego - ul. Cynkowa 22

Widok wnętrza oraz zdjęcie z budowy kościoła (zdjęcie pochodzi z kroniki parafialnej)

Kościół pw. Ducha Świętego - ul. Cynkowa 22

Wmurowanie kamienia węgielnego i poświęcenie krzyża, widok historycznego wnętrza oraz bocznego ołtarza (zdjęcia pochodzą z kroniki parafialnej)

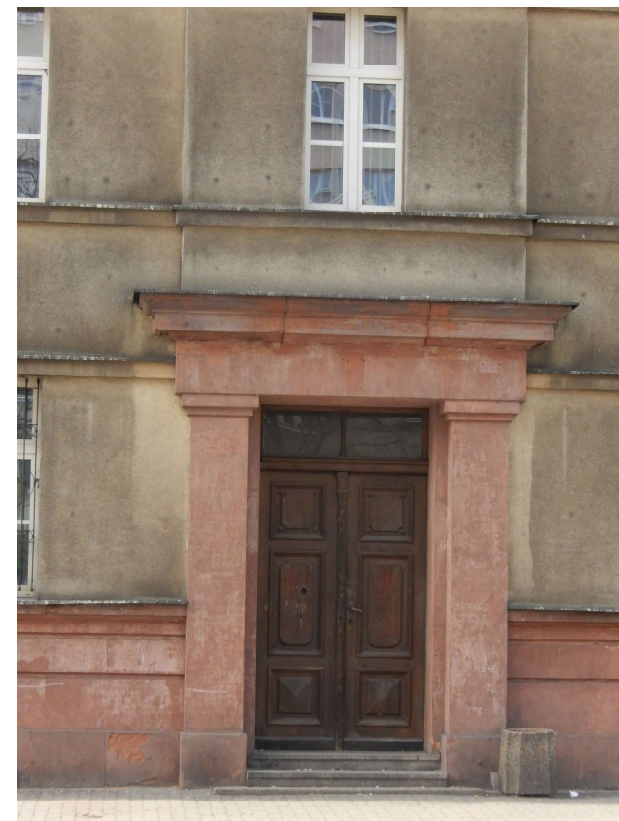
Gmach Urzędu Miasta - pl. Jana Pawła II 6

Elewacja frontowa i wejście główne do budynku

Gmach Urzędu Miasta - pl. Jana Pawła II 6

Fragment elewacji tylnej oraz drzwi wejściowe usytuowane na elewacji bocznej wschodniej

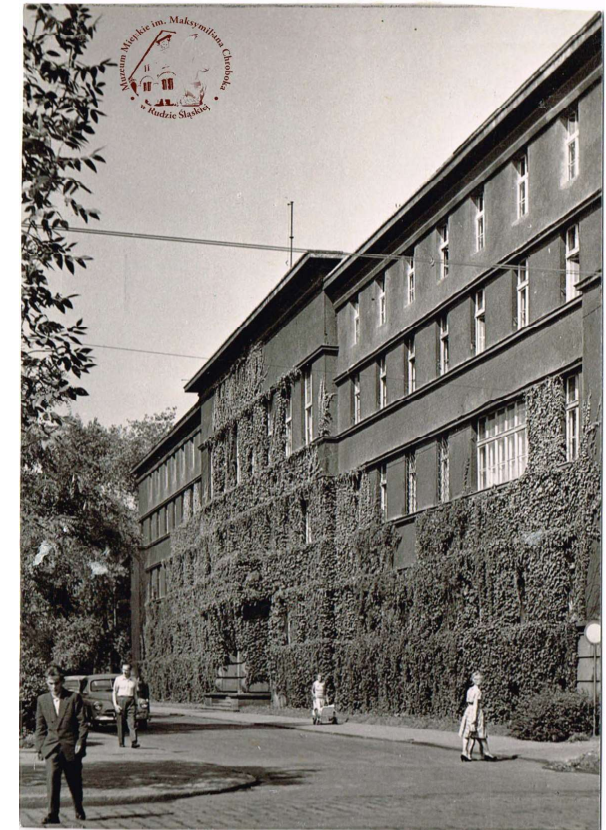
Gmach Urzędu Miasta - pl. Jana Pawła II 6

Elewacja boczna (zachodnia) oraz drzwi wejściowe zlokalizowane na tej elewacji

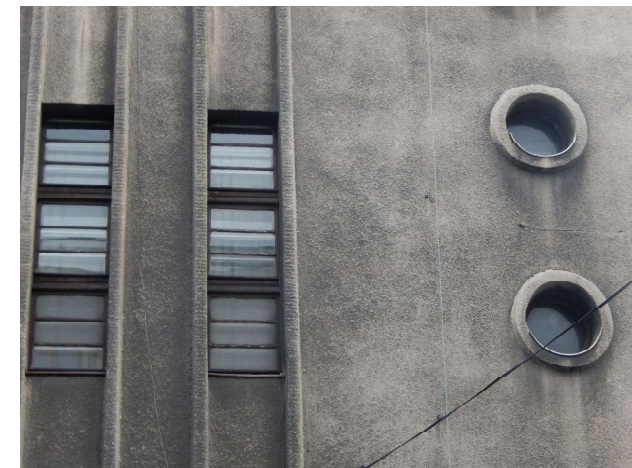
Gmach Urzędu Miasta - pl. Jana Pawła II 6

Elewacja frontowa przed nadbudową oraz w latach 80-tych XX wieku

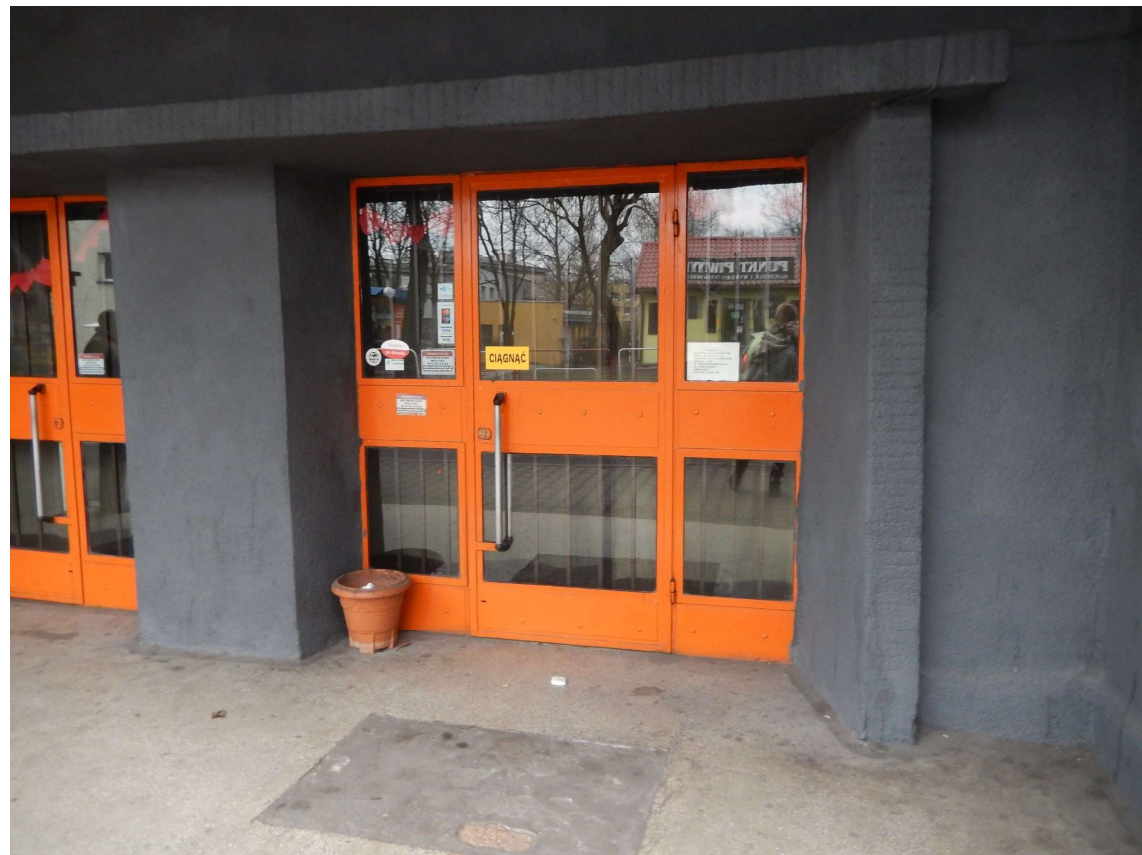

Kino Patria - ul. Chorzowska 3

Elewacja boczna (wschodnia) - widok ogólny, detal, wyjścia ewakuacyjne

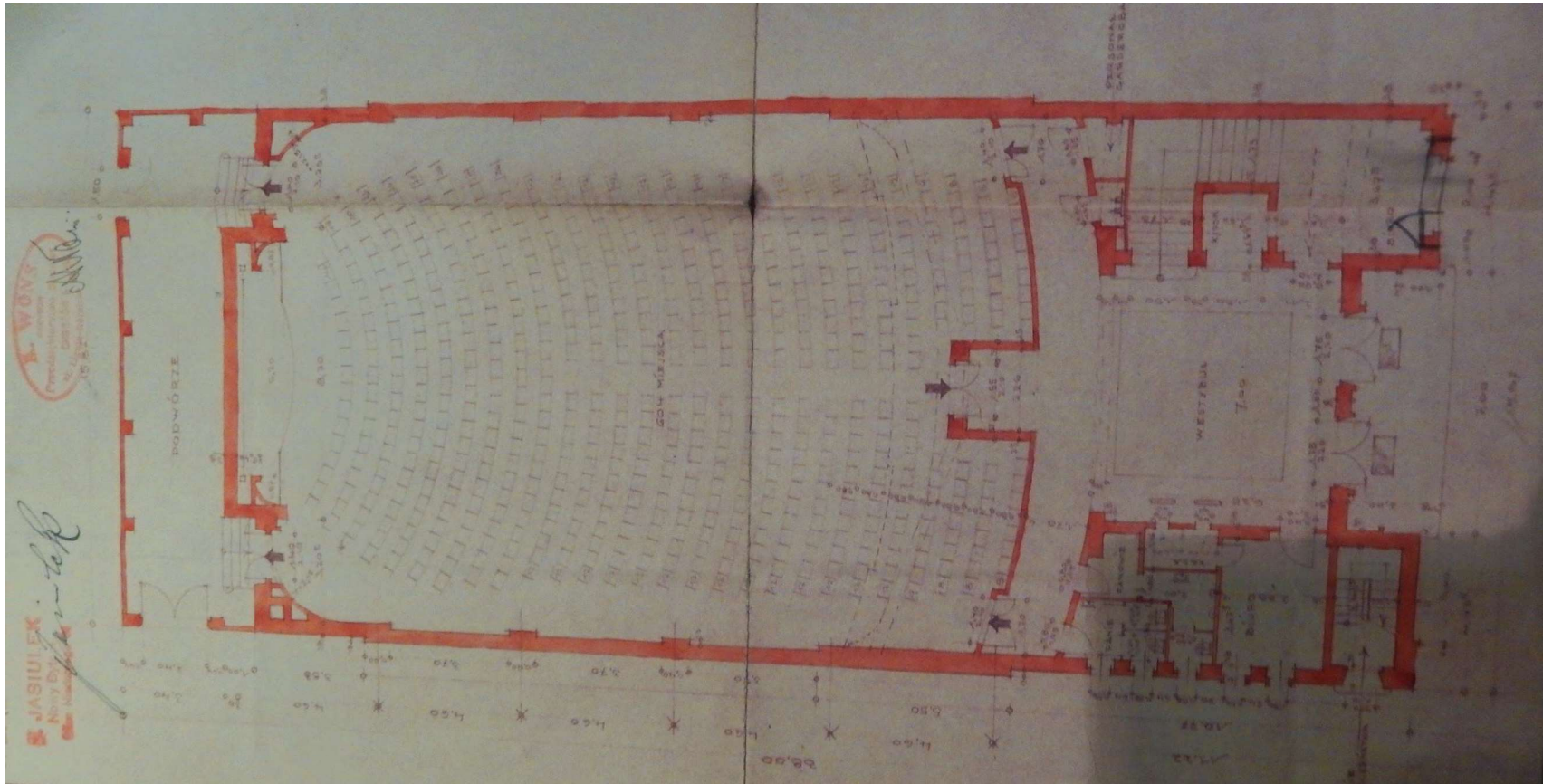
Kino Patria - ul. Chorzowska 3

Elewacja frontowa i drzwi wejściowe (wtırne) do obiektu

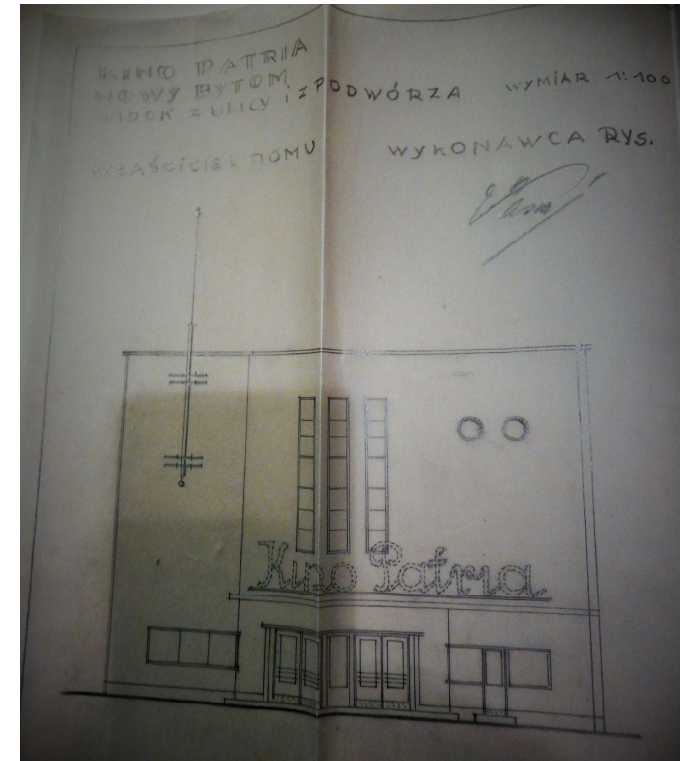
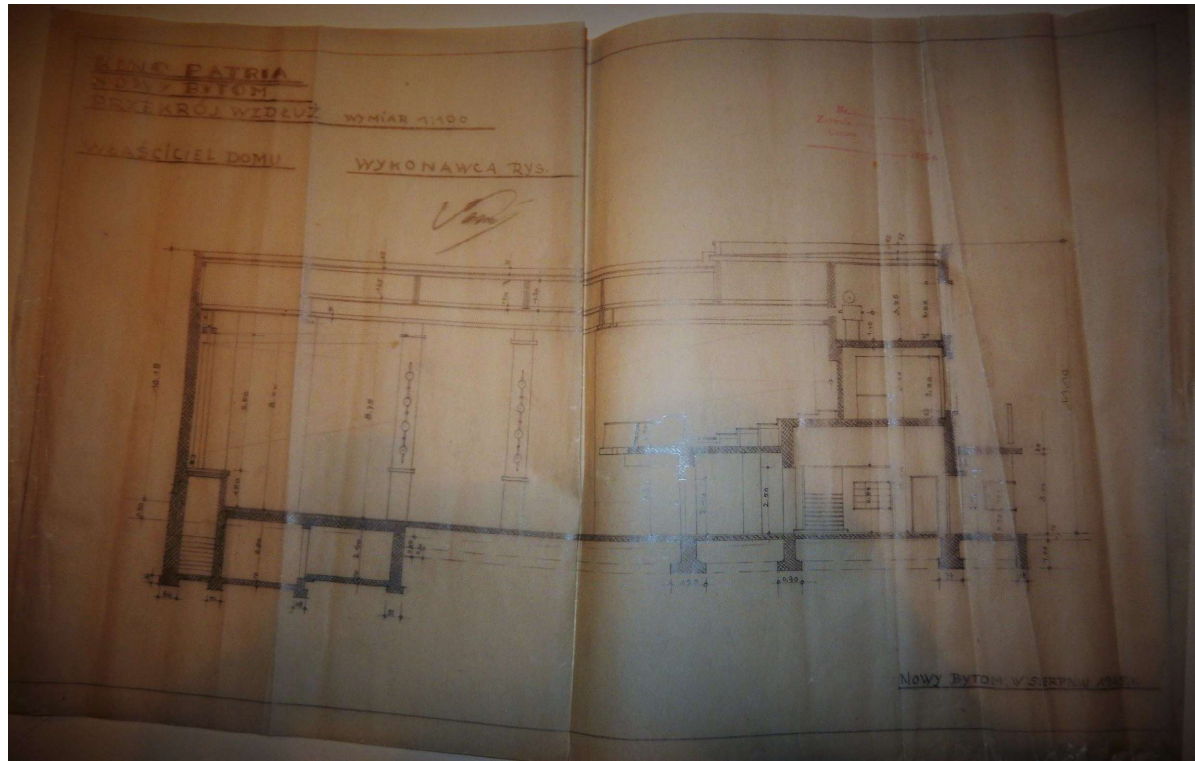
Kino Patria - ul. Chorzowska 3

Rzut kondygnacji parteru (dokumentacja archiwalna)

Kino Patria - ul. Chorzowska 3

Przekrój wzdłużny obiektu oraz rysunek elewacji frontowej (dokumentacja archiwalna)

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ul. Wita Stwosza 2

Elewacja boczna (południowa) i fasada

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ul. Wita Stwosza 2

Elewacja prezbiterialna, drzwi wejściowe do zakrystii, drzwi w fasadzie

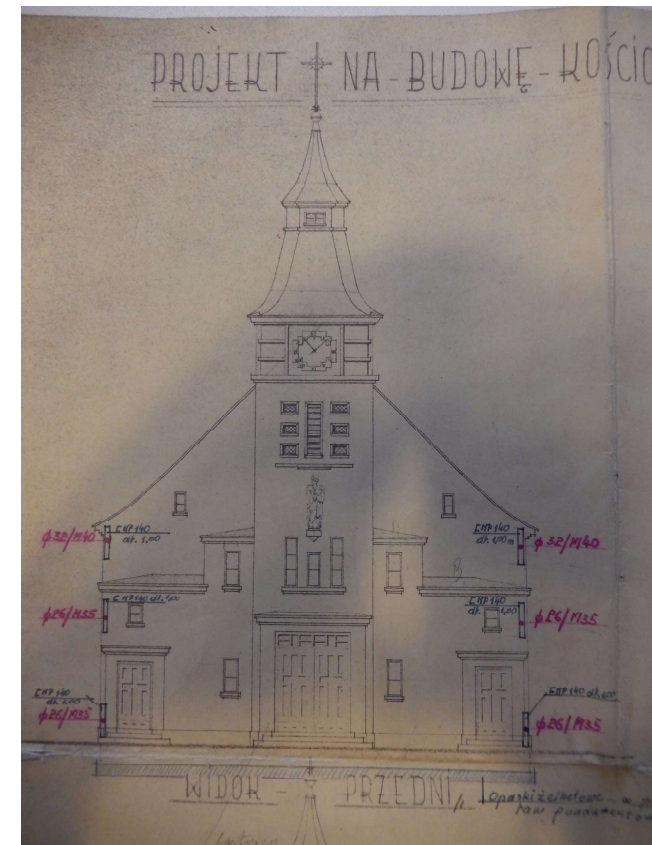
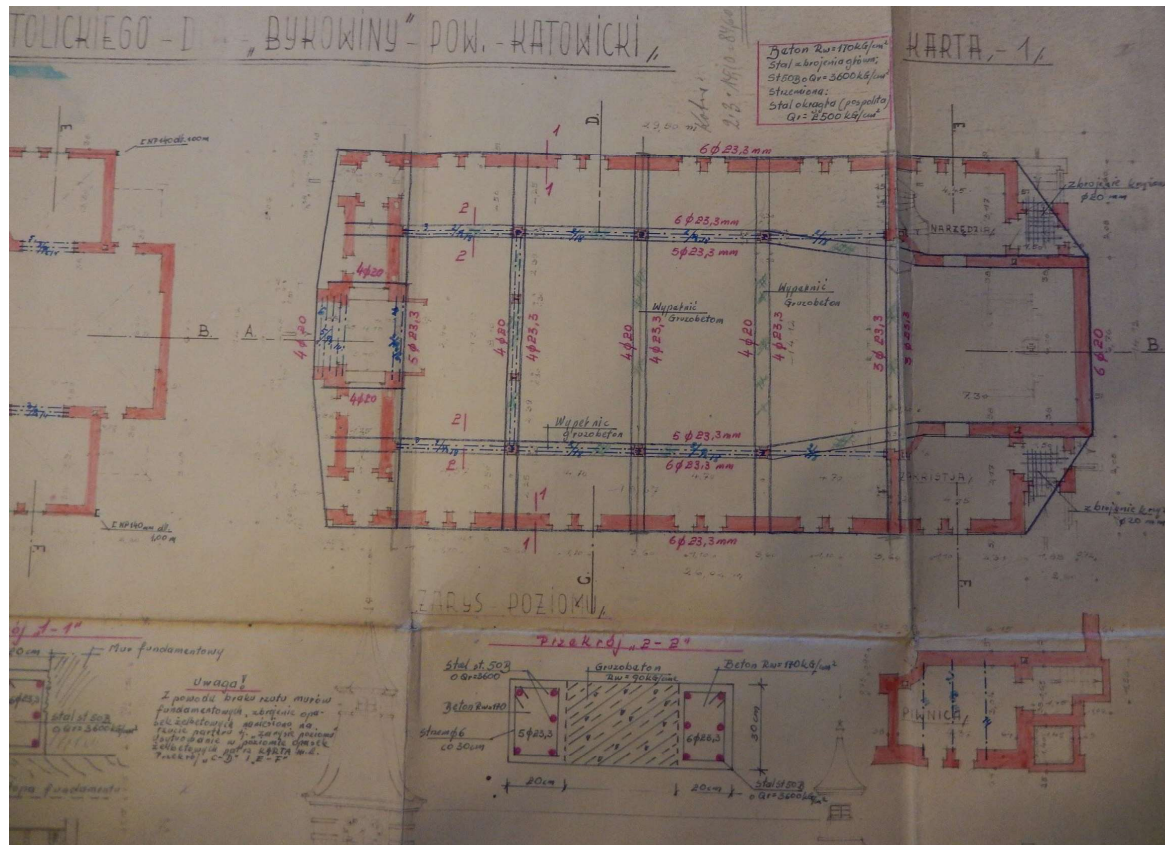

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ul. Wita Stwosza 2

Wnętrze - widok na chór oraz w stronę prezbiterium

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa - ul. Wita Stwosza 2

Rzut kondygnacji przyziemia oraz projekt fasady (archiwalny projekt)

Szkoła - ul. Ignacego Łukasiewicza 7

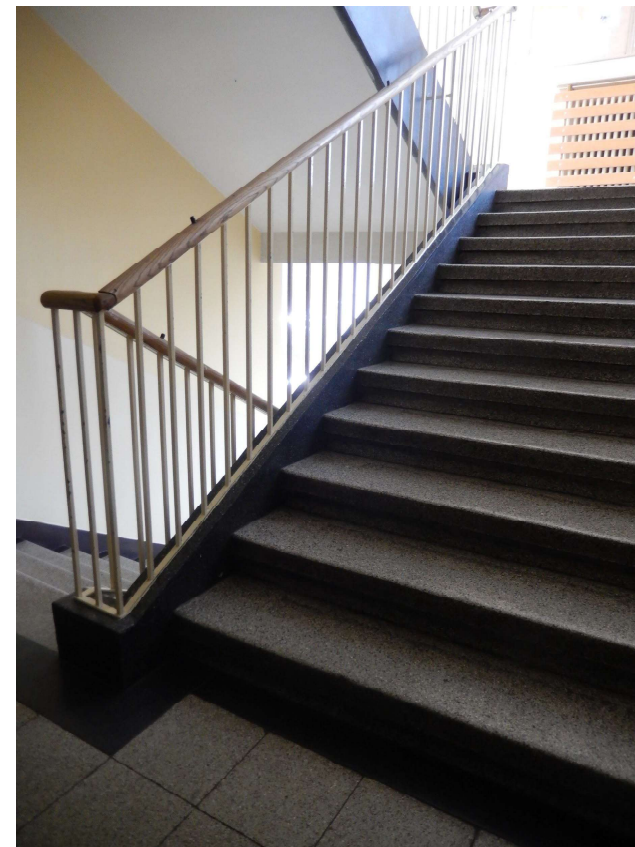
Elewacja frontowa i partia wejścia z ryzalitem mieszczącym klatkę schodową

Szkoła - ul. Ignacego Łukasiewicza 7

Elewacja tylna oraz fragment głównej klatki schodowej

Dawny budynek straży pożarnej i władz gminy - ul. Kaczmarka 38

Elewacja frontowa i główne drzwi wejściowe

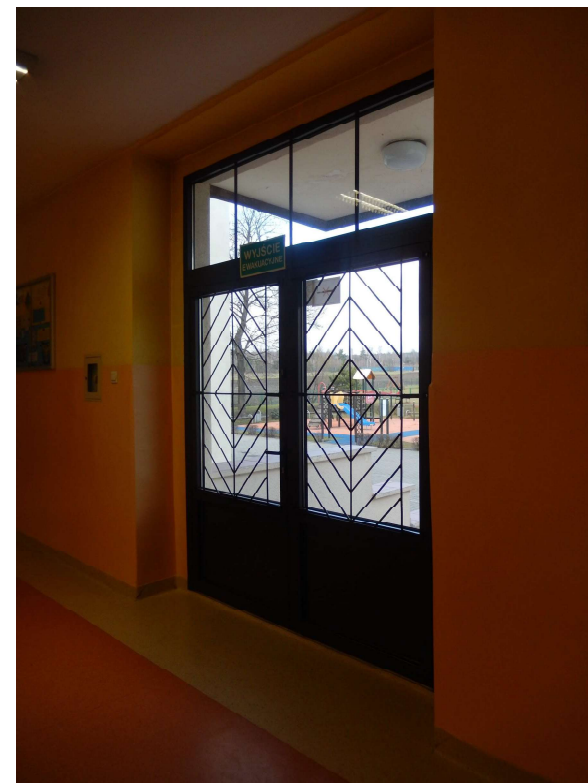
Szkoła - ul. Kaczmarka 9

Elewacja frontowa - wejście główne oraz elewacja tylna (po lewej stronie sala gimnastyczna i fragment budynku historycznego)

Szkoła - ul. Kaczmarka 9

Drzwi wewnętrzne w przedsionku, drzwi wejściowe (elewacja frontowa) oraz drzwi wejściowe (elewacja tylna)

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK DOMU HARCERZA

2. Czas powstania

budowa: 1934

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Szczęść Boże 4

działka ewidencyjna: 1082/164

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 18' 56.51" E:18° 50' 26.93"

7. Użytkowanie obecne

budynek użyteczności publicznej

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- bezwzględne zachowanie i renowacja oryginalnej stolarki okiennej (okna w elewacji frontowej i tylnej)
- naprawa ubytków w tynkach elewacji frontowej obiektu
- remont elewacji tylnej i bocznych (tynki w złym stanie, w wielu miejscach odspojone, popękane, na elewacji zachodniej odchodzące duże płyty tynku)
- uporządkowanie elewacji tylnej poprzez wyburzenie niehistorycznych przybudówek
- malowanie ścian we wnętrzu obiektu
- naprawa schodów przy wejściu do budynku
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej, widocznej w projekcie budynku (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne, pozbawione dekoracji)
- przywrócenie na elewacji frontowej masztu flagowego

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

DOM NARODOWY, ob. Młodzieżowy Dom Kultury

2. Czas powstania

budowa: 1928

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Wincentego Janasa 28

działka ewidencyjna: 1060/46

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 18' 55.32" E:18° 50' 53.51"

7. Użytkowanie obecne

budynek użyteczności publicznej, budynek oświaty

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poziomej i pionowej budynku (szczególnie zawilgocona jest ściana wschodnia obiektu oraz pomieszczenia znajdujące się na parterze)
- uregulowanie kanalizacji deszczowej
- demontaż szamb i włączenie obiektu w pełni do systemu kanalizacji
- wykonanie renowacji tynków na elewacjach
- remont cokołu obiektu (od strony wschodniej cokół zawilgocony, popękany, z odspojonymi tynkami)
- wykonanie malowania wewnątrz obiektu (ściany w pomieszczeniach o popękanych powierzchniach, brudne, z zaciekami)
- remont schodów wejściowych do obiektu
- ujednolicenie kolorystyczne obiektu i zastosowanie tynku w kolorze historycznym

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1935

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Wincentego Janasa 17

działka ewidencyjna: 504/10

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 18' 54.84" E:18° 50' 58.67"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa tynków (w wielu miejscach na elewacji tynki odspojone, silnie zawilgocone)
- zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznym kolorem tynku
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poziomej i pionowej wraz z wykonaniem opaski wokół obiektu
- przywrócenie stolarki okiennej na elewacji frontowej nawiązującej do stolarki historycznej (wzorem okna pierwszej kondygnacji)
- renowacja stolarki drzwiowej wraz z wprawieniem brakującej płyciny
- remont klatki schodowej (naprawa posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)
- wymiana rynien i rur spustowych
- naprawa parapetów
- wykonanie remontu cokołu (obecnie mocno zawilgocony - szczególnie w partii elewacji zachodniej, w wielu miejscach odspojone duże fragmenty tynku)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Jana Matejki 2-12

działki ewidencyjne: 2301/133, 2302/133, 1897/131,
1920/133

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 18' 59.26" E:18° 51' 28.33"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- utrzymywanie obiektu we właściwym stanie technicznym

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Jana Matejki 7-9

działki ewidencyjne: 1889/127, 1888/127

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 19' 1.19" E:18° 51' 26.42"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe)
- usunięcie tymczasowych materiałów okalających balustrady balkonów

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Jana Matejki 11

działka ewidencyjna: 1915/127

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 19' 2.05" E:18° 51' 27.91"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa łuszczących się i odspojonych tynków
- zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznym kolorem tynku
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej obiektu (budynek widocznie zawilgocony w strefie przyziemia)
- renowacja zewnętrznej stolarki drzwiowej
- uporządkowanie podziałów oraz kolorystyki stolarki okiennej zgodnie z wytycznymi służb konserwatorskich
- zabezpieczenie obiektu preparatem antygraffiti do wysokości 3m (szczególnie od strony elewacji północnej)
- wymiana rynien i rur spustowych
- wykonanie nowych obróbek blacharskich
- otynkowanie balkonów na jednolity kolor zgodny z kolorem historycznego tynku
- ujednoczenie balustrad balkonów
- demontaż blaszanego daszku nad balkonem ostatniej kondygnacji na elewacji północnej
- remont klatek schodowych (naprawa posadzek, tynków i schodów)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1929-1930
renowacja elewacji: 2010

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Piastowska 7A

działki ewidencyjne: 2306/131, 2123/131

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 18' 57.11" E:18° 51' 26.21"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- wykonanie renowacji elewacji od strony podwórza
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej
- usunięcie z elewacji od strony podwórza wystających kominów oraz rur

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

SZKOŁA

2. Czas powstania

budowa: 1937
termomodernizacja i remont kapitalny: 2015

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Ryszard Sprusa 4

działka ewidencyjna: 1074/148

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°19'5.42"N 18°51'16.11"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt użyteczności publicznej, funkcje oświatowe

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej
- wykonanie malowania we wnętrzu obiektu
- zachowanie posadzek i balustrad we wnętrzu obiektu
- naprawa ubytków w tynkach

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Sportowców 12-14

działki ewidencyjne: 3713/106, 3717/106

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 17.3" E:18° 50' 22.02"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- oczyszczenie cokołu budynku z warstw farby i renowacja jego ceglanej powierzchni
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne o podziałach w żaden sposób nie nawiązujących do podziałów historycznej stolarki)
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej w oparciu o wytyczne służb konserwatorskich (w budynku nr 14 zachowane oryginalne okna ośmiokwaterowe)
- oczyszczenie i zabezpieczenie krat i siatek zamykających otwory studzienek piwnicznych w budynku nr 12
- ujednolicenie kolorystyczne stolarki okiennej na elewacji południowej w budynku nr 12
- konserwacja drewnianych drzwiczek w budynku gospodarczym
- uzupełnienie drewnianych drzwiczek w budynku gospodarczym w miejscach gdzie wtórnie zastosowano drzwiczki metalowe
- obserwacja obiektu pod kątem oddziaływania efektów szkód górniczych

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 149

działki ewidencyjne: 966/307, 967/307

5. Przynależność administracyjna

województwo: Śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 10,16" E:18° 50' 22,52"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem występowania szkód górniczych
- renowacja drzwi wejściowych zlokalizowanych na elewacji północnej
- dostosowanie koloru tynku na elewacji frontowej i bocznych elewacjach obiektu do oryginalnego koloru tynku
- oczyszczenie z warstw farby ceglanych narożników budynku na wysokości pierwszej, drugiej i trzeciej kondygnacji wraz z ich renowacją

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: ok. 1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Bielszowicka 114

działki ewidencyjne: 3008/310, 1180/311, 1199/312

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 6.94" E:18° 50' 20.49"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa tynków na elewacjach z zastosowaniem tynków nawiązujących do historycznego
- oczyszczenie ceglanych fragmentów elewacji z warstw farby, renowacja elementów ceglanych (wymiana uszkodzonych cegieł, wymiana fugi na nową fugę trasową, hydrofobizacja, ujednolicenie kolorystyczne)
- oczyszczenie i konserwacja masztu flagowego na elewacji frontowej
- renowacja stolarki drzwiowej na elewacji frontowej
- naprawa schodów wejściowych do obiektu (elewacja frontowa)
- renowacja ceglanej elewacji tylnej (elewacja w złym stanie technicznym, widoczne ubytki cegieł oraz wykruszone fragmenty fugi)
- zachowanie i renowacja stolarki okiennej w klatce schodowej od strony podwórza
- wymiana zużytych obróbek blacharskich
- ujednolicenie kolorystyczne stolarki okiennej

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930
remont kapitalny: 2015

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Równoległa 9-9A-9B

działki ewidencyjne: 3040/304, 1754/304, 360

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 8.81" E:18° 50' 29.25"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie obiektowi oryginalnej kolorystyki poprzez zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznymi
- obserwacja obiektu pod kątem szkód górniczych
- naprawa (przemurowanie/otynkowanie) komina znajdującego się po południowo-wschodniej stronie dachu
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej (obecnie wschodni ganek w części południowej nieco "podciągnięty")
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne o podziałach w żaden sposób nie nawiązujących do podziałów historycznej stolarki)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. PCK 2-4-6

działki ewidencyjne: 3038/304, 3039/304, 1754/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 10.26" E:18° 50' 28.95"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa łuszczących się i odspojonych tynków
- zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznym kolorem tynku
- obserwacja obiektu pod kątem szkód górniczych
- naprawa kominów
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej (zawilgocona strefa przyziemia w ganku południowym i północnym)
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne o podziałach w żaden sposób nie nawiązujących do podziałów historycznej stolarki)
- uzupełnienie ocieplenia w północno wschodnim narożniku budynku (uszkodzone w wyniku oddziaływania szkód górniczych)
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej (obecnie brak podziałów w oknie znajdującym się w pierwszej kondygnacji na szóstej osi elewacji zachodniej oraz w oknie drugiej kondygnacji na czwartej osi tej samej elewacji)
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)
- usunięcie był garażu dostawionego do elewacji południowej

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

OSIEDLE BUDYNKÓW MIESZKALNYCH

2. Czas powstania

budowa: 1928-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Kasprowicza 2-44

działki ewidencyjne: 1686/304, 1687/304, 1688/304
(...)-1736/304, 3154, 1663/304, 1664/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 10.96" E:18° 50' 32"

7. Użytkowanie obecne

budynki mieszkalne

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obiekty położone na terenie, na którym ujawniają się skutki eksploatacji, wobec czego należy prowadzić stałe obserwacje w zakresie oddziaływania szkód górniczych
- budynki w większości zatraciły swój pierwotny charakter - znakomita większość ocieplona, pokryta wtórnymi tynkami bez nawiązań do tynków historycznych, z wymienioną stolarką okienną i drzwiową, z dokonanymi przebudowami brył od strony elewacji tylnej, należy prowadzić do takiego modernizowania obiektów, aby zachować ich jednorodny wygląd, nawiązujący do wyglądu oryginalnego
- stosowanie tynków w kolorach naturalnych, tak aby powrócić do właściwej kolorystyki fasad
- w przypadku wymiany stolarki drzwiowej postulowanie wymiany na drzwi wykonane na wzór historycznych, jakie zachowały się w budynkach pod numerami porządkowymi 8, 15, 34 i 36
- ujednoczenie materiałowe i kolorystyczne pokrycia dachów - zastosowanie dachówki ceramicznej zakładkowej
- ujednoczenie wyglądu ogrodzeń poszczególnych posesji (obecnie w tym zakresie widoczny jest duży chaos, zarówno materiałowy jak i kolorystyczny)
- przywrócenie historycznego kształtu okien znajdującego się w ścianie szczytowej obiektów (oryginalne okno w formie półkola, obecnie część okien wymieniona na prostokątne)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 109-111-113

działka ewidencyjna: 3758/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 15.36" E:18° 50' 37.15"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa łuszczących się i odspojonych tynków
- obserwacja obiektu pod kątem działania szkód górniczych
- remont kapitalny dachu z zastosowaniem dachówki ceramicznej
- usunięcie wtórnych tynków z drewnianych elementów licujących mansard i lukarn
- wymiana skorodowanych elementów blacharki
- demontaż blaszanych pokryć daszków nad wejściami do budynku od strony wschodniej, zachodniej i północnej i zastosowanie pokrycia z dachówki
- renowacja drewnianej stolarki drzwiowej
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej znajdującej się na elewacji północnej
- ujednoczenie kolorystyczne stolarki okiennej w oparciu o wytyczne służb konserwatorskich
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)
- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 115-117-119

działka ewidencyjna: 3757/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 14.64" E:18° 50' 35.31"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa odspojonych tynków
- obserwacja obiektu pod kątem działania szkód górniczych
- naprawa kominów
- przełożenie fragmentów dachu w miejscach, w których brakuje pojedynczych dachówek lub remont kapitalny dachu z zastosowaniem dachówki ceramicznej
- oczyszczenie oraz zabezpieczenie drewnianych elementów mansard i lukarn
- wymiana skorodowanych elementów blacharki
- demontaż blaszanych pokryć daszków nad wejściami do budynku od strony wschodniej, zachodniej i północnej i zastosowanie pokrycia z dachówki
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe)
- zachowanie naświetla nad drzwiami wejściowymi do budynku od strony południowej
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej znajdującej się na elewacji południowej (obecnie okna bez podziałów, okna z podziałem konstrukcyjnym w pionie oraz okna z podziałem z tzw. krzyż wydobyty za pomocą szprosów międzyszybowych)
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej znajdującej się na elewacji północnej
- ujednoczenie kolorystyczne stolarki okiennej w oparciu o wytyczne służb konserwatorskich
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 121-123-125

działka ewidencyjna: 1622/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 13.75" E:18° 50' 33.49"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie obiektowi oryginalnej kolorystyki poprzez zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznymi, usunięcie podziałów barwnych obiektu, wprowadzających sztuczne podziały elewacji
- naprawa tynków
- obserwacja obiektu pod kątem oddziaływania szkód górniczych
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej (zawilgocona strefa przyziemia od strony zachodniej i południowej)
- naprawa tynków w partii cokołu
- w oknach elewacji północnej obiektu zastosowanie podziałów za pomocą szprosów naklejanych na tafle szyb z zewnątrz lub opcjonalne zastosowanie podziałów konstrukcyjnych w przypadku wymiany stolarki okiennej (obecnie większość podziałów wydobyta za pomocą szprosów międzyszybowych)
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 127-129-131

działka ewidencyjna: 1623/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 13.05" E:18° 50' 31.79"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- naprawa tynków przy zastosowaniu zapraw imitujących zaprawę historyczną
- obserwacja obiektu pod kątem oddziaływania szkód górniczych
- naprawa cokołu (odbicie głuchych tynków, założenie nowych)
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej (widoczne zawilgocenia szczególnie od strony zachodniej)
- naprawa schodów przy wejściu do obiektu od strony zachodniej
- demontaż blaszanego daszku znajdującego się nad wejściem do klatki schodowej na elewacji południowej oraz ewentualne zastąpienie go daszkiem o formach i materiale ustalonym ze służbami konserwatorskimi
- naprawa schodów przy wejściu do obiektu od strony wschodniej
- wymiana drzwi do obiektu od strony wschodniej na drzwi nawiązujące do stylistyki obiektu (obecnie drzwi metalowe)
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej na elewacji północnej (obecnie podziały różnorodne, należy zastosować jednolity podział okien)
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930
remont kapitalny: 2017

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 133-135-137

działka ewidencyjna: 1755/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 12.17" E:18° 50' 29.98"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem działania szkód górniczych
- remont klatek schodowych (naprawa spękań posadzek, naprawa schodów, naprawa tynków)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930
remont kapitalny: 2016

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Edmunda Kokota 139-141-143

działka ewidencyjna: 3043/304

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 11.24" E:18° 50' 27.51"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem uszkodzeń wywołanych przez szkody górnicze
- wyeliminowanie problemu zbierania się wody opadowej w tarasach nad gankami (widoczne w tym miejscu silne zawilgocenia)
- uporządkowanie podziałów stolarki okiennej (obecnie brak podziałów w oknie znajdującym się w drugiej kondygnacji na czwartej osi elewacji południowej oraz w oknie pierwszej kondygnacji na dziewiątej osi tej samej elewacji)
- w przypadku wykonywania nowych tynków zastosowanie tynków w kolorze naturalnym, zgodnym z historyczną kolorystyką (obecnie kolor tynku silnie wpada w niebieskie tony)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO
(obiekt wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/217/07 dnia 12.09.2007)

1. Nazwa

BUDYNEK DAWNEGO RATUSZA, później budynek SĄDU REJONOWEGO

2. Czas powstania

budowa: 1928-1929

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. 1 Maja 225

działki ewidencyjne: 4009/205

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 15' 55.43" E:18° 51' 41.93"

7. Użytkowanie obecne

budynki mieszkalne

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obiekt położony na terenie, na którym ujawniają się skutki eksploatacji, wobec czego należy prowadzić stałe obserwacje w zakresie oddziaływania szkód górniczych
- naprawa istniejących szkód górniczych
- zważywszy na fakt, że obiekt jest wyłączony z użytkowania, należy regularnie monitorować sprawność jego instalacji
- zagospodarowanie obiektu pod funkcję użyteczności publicznej lub inną funkcję w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi
- naprawa tynków na elewacjach
- renowacja stolarki drzwiowej
- oczyszczenie i zabezpieczenie witraży
- renowacja stolarki okiennej
- usunięcie warstw farby z filarów podtrzymujących arkady w elewacji frontowej i wykonanie ich renowacji
- naprawa i uzupełnienie brakujących elementów ozdobnych elewacji (zwieńczenia filarków, lizeny na elewacji frontowej)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

SZKOŁA

2. Czas powstania

budowa: 1937
nadbudowa: 1986

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Alojzego Jankowskiego 2

działki ewidencyjne: 1902/207, 1903/207

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°16'12.91"N 18°51'55.45"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt użyteczności publicznej - szkoła

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- monitoring oddziaływania na budynek szkód górniczych (obiekt znajduje się na terenie aktywnego wydobywania)
- usunięcie widocznych spękania i odspojeń tynku pod oknami drugiej kondygnacji na elewacji zachodniej obiektu (spowodowane wychyleniem budynku)
- oczyszczenie balustrady głównej klatki schodowej (obecnie pokryta licznymi warstwami farby)
- remont schodów znajdujących się przy bocznym wejściu do obiektu (elewacja zachodnia)
- usunięcie z powierzchni elewacji banerów informacyjnych i pozostawienie jedynie niezbędnego oznakowania

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

SIEDZIBA CHÓRU SŁOWICZEK

2. Czas powstania

budowa: czerwiec 1938 - październik 1938

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Zygmunta Krasińskiego 1

działki ewidencyjne: 2486/34, 2487/34

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 24.96" E:18° 51' 44.09"

7. Użytkowanie obecne

budynek użyteczności publicznej, siedziba chóru

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie obiektowi jednorodnej kolorystyki poprzez zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznym kolorem tynku
- naprawa tynków (w szczególności złym stanie są tynki na elewacji południowej)
- naprawa cokołu budynku
- wymiana rynien i rur spustowych
- wymiana drzwi na zgodne z wyglądem drzwi historycznych

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930
termomodernizacja i izolacja: 2018

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Ludomira Różyckiego 19

działka ewidencyjna: 2910/163

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 23.66" E:18° 51' 24.89"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- ujednoczenie podziałów stolarki okiennej w kondygnacji dachowej (okna trzeciej i czwartej osi elewacji wschodniej posiadają podział na pół za pomocą podłużnej listwy konstrukcyjnej, pozostałe okna bez podziałów, na elewacji zachodniej identyczny podział posiada okno znajdujące się na szóstej osi)
- ujednoczenie podziałów stolarki okiennej pierwszej i drugiej kondygnacji elewacji wschodniej (obecnie okna dzielone listwą konstrukcyjną na pół lub $\frac{2}{3}$ i $\frac{1}{3}$ lub pozbawione podziałów)
- obserwacja obiektu pod kątem występowania szkód górniczych
- przywrócenie stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne o podziałach w żaden sposób nie nawiązujących do podziałów historycznej stolarki)
- przywrócenie spływów wolutowych na ryzalicy elewacji zachodniej wraz z dekoracją wieńczącą drzwi wejściowe na tej samej elewacji

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK MIESZKALNY

2. Czas powstania

budowa: 1925-1930
termomodernizacja i izolacja: 2018

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Pawła Kubiny 31

działka ewidencyjna: 2910/163

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 16' 24.42" E:18° 51' 27.5"

7. Użytkowanie obecne

budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem występowania szkód górniczych
- przywrócenie stolarki drzewianej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi metalowe, nowoczesne o podziałach w żaden sposób nie nawiązujących do podziałów historycznej stolarki)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. DUCHA ŚWIĘTEGO

2. Czas powstania

maj – październik 1937

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Cynkowa 22

działka ewidencyjna: 2887/201

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°16'41.67"N 18°51'18.011"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt sakralny

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- wykonanie izolacji przeciwwilgociowej kościoła
- naprawa spękań spowodowanych przez szkody górnicze wraz z dalszą obserwacją wpływu działalności zakładów górniczych na tkankę architektoniczną obiektu (najpoważniejsze pęknięcie uwidocznione w północno-zachodnim narożniku obiektu)
- naprawa zadaszeń przy wejściu głównym do kościoła oraz przy wejściu od strony wschodniej (widoczne spękania, odpadające płyty tynku)
- naprawa tynków zewnętrznych
- wymiana rynien i rur spustowych
- wykonanie nowych obróbek blacharskich
- naprawa mechanizmu zegarowego na wieży
- renowacja drzwi zewnętrznych
- wymiana poręczy przy podjazdach od strony fasady na poręcze korespondujące z charakterem architektonicznym obiektu bądź opcjonalnie pomalowanie istniejących poręczy na kolor czarny matowy
- przywrócenie obiektowi historycznej kolorystyki

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK URZĘDU MIASTA

2. Czas powstania

budowa: 1928-1929
nadbudowa:
termomodernizacja: 2009

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

pl. Jana Pawła II 6

działka ewidencyjna: 1046/133

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°17'9.8"N 18°52'30.16"E

7. Użytkowanie obecne

budynek użyteczności publicznej, budynek administracyjny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie obiektowi oryginalnej kolorystyki poprzez zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznymi
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej
- przywrócenie w elewacji frontowej stolarki drzwiowej nawiązującej do stolarki historycznej (obecnie drzwi nowoczesne nie nawiązujące do charakteru obiektu)
- naprawa spękań tynku na elewacji zachodniej (popękane obramienia okien przyziemia, wypłukane spoiny między boniami)
- renowacja stolarki drzwiowej zlokalizowanej na elewacji wschodniej wraz z naprawą portyku
- naprawa lub wymiana obróbek blacharskich
- czyszczenie partii przyziemia z warstw farby, która zakleja delikatne ryflowanie boni i przywrócenie jej oryginalnej kolorystyki

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

KINO PATRIA

2. Czas powstania

budowa: kwiecień - wrzesień 1937

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Chorzowska 9

działka ewidencyjna: 1090/177

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°16'59.83"N 18°52'38.7"E

7. Użytkowanie obecne

budynek kina

8. Stan zachowania

3 - dostateczny

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- remont tynków na wszystkich elewacjach obiektu (obecnie tynki w wielu miejscach odspojone, popękane, brudne, z zaciekami, szczególnie zły stan można zaobserwować na elewacji południowej i wschodniej)
- remont schodów przy wyjściach ewakuacyjnych od strony wschodniej
- naprawa daszku znajdującego się nad schodami usytuowanymi na elewacji wschodniej
- oczyszczenie i konserwacja masztu flagowego zlokalizowanego na elewacji frontowej
- wymiana rynien i rur spustowych
- oczyszczenie i konserwacja zewnętrznej stolarki drzwiowej
- zachowanie i renowacja stolarki okiennej
- usunięcie farby nałożonej na elewację frontową w partii wejścia i nałożenie tynków zbieżnych tynkami na reszcie obiektu z zachowaniem ryflowanej listwy wokół drzwi wejściowych
- wymiana drzwi wejściowych na dopasowane charakterem do obiektu (obecnie drzwi wejściowe metalowe, pozbawione ozdób)
- remont wnętrza obiektu w zakresie wymiany tynków wewnętrznych, konserwacji posadzek oraz renowacji drzwi

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. NAJŚWIĘTSZEGO SERCA PANA JEZUSA

2. Czas powstania

sierpień 1935 - listopad 1935

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Wita Stwosza 2

działka ewidencyjna: 681/279

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°16'20.44"N 18°53'40.08"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt sakralny

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem oddziaływania szkód górniczych
- obserwacja pęknięcia znajdującego się w przedsionku kościoła i w razie jego powiększenia
- zaklejenie
- naprawa pęknięć tynków wewnętrznych

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

SZKOŁA

2. Czas powstania

budowa: 1939

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Ignacego Łukasiewicza 7

działki ewidencyjne: 2907/108, 2909/110

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°15'9.6"N 18°54'33.86"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt użyteczności publicznej - szkoła

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- obserwacja obiektu pod kątem oddziaływania szkód górniczych
- naprawa spękań wywołanych oddziaływaniem szkód górniczych (widoczne spękania posadzki pierwszego piętra w miejscu wcześniejszych sklejeń oraz spękania parapetów wewnętrznych klatki schodowej)
- uzupełnienie spoinowania w partii cokołu za pomocą fugi trasowej
- oczyszczenie metalowych elementów balustrady głównej klatki schodowej
- usunięcie z powierzchni elewacji banerów informacyjnych i pozostawienie jedynie niezbędnego oznakowania

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

BUDYNEK STRAŻY POŻARNEJ I SIEDZIBA WŁADZ GMINY, ob. budynek Biblioteki Miejskiej

2. Czas powstania

budowa: 1933

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Ignacego Kaczmarska 38

działki ewidencyjne: 1211/88, 1410/88, 1213/82,
1412/82

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

N:50° 14' 11.07" E:18° 52' 13.37"

7. Użytkowanie obecne

budynek użyteczności publicznej, siedziba biblioteki
oraz budynek mieszkalny

8. Stan zachowania

4 - dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- przywrócenie obiektowi oryginalnej kolorystyki poprzez zastosowanie tynków w kolorach zgodnych z historycznymi
- naprawa tynków na elewacjach, w szczególności tynków we wnęce (tynki w złej kondycji, silnie zawilgocone)
- renowacja drzwi wejściowych do obiektu
- wymiana okna znajdującego się na czwartej osi drugiej kondygnacji elewacji frontowej na okno właściwych podziałach (okno trójdzielne, dwurzędowe)
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej (szczególnie w partii zachodniej elewacji frontowej)

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

SZKOŁA

2. Czas powstania

budowa: 1939-1941

3. Miejscowość

RUDA ŚLĄSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

ul. Ignacego Kaczmarska 9

działka ewidencyjna: 1609/96

5. Przynależność administracyjna

województwo: śląskie

powiat: Ruda Śląska

gmina: Ruda Śląska

6. Współrzędne geograficzne

50°14'15.23"N 18°52'1.57"E

7. Użytkowanie obecne

obiekt użyteczności publicznej - szkoła

8. Stan zachowania

5 - bardzo dobry

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

- wykonanie nowej instalacji odgromowej
- remont gzymsów i okapu dachu (widoczne w tej części zawilgocenia tynku)
- obserwacja budynku pod kątem wydolności izolacji przeciwwilgociowej

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Marta Lip-Kornatka, 30.11.2019